

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

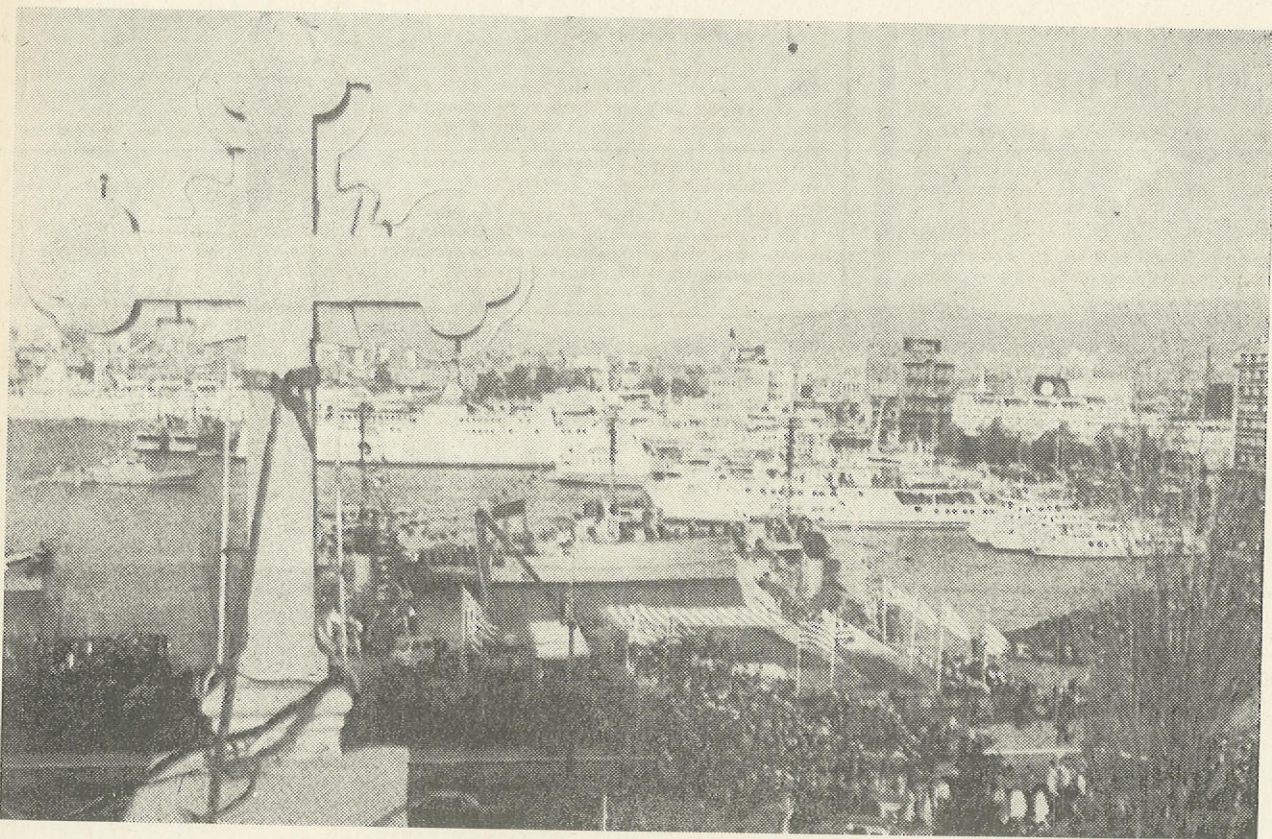
ΕΤΟΣ ΛΔ'

ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ — ΤΗΛ. 72.18.308

1/15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1985

ΑΡΙΘ. 1-2

Θ Ε Ο Φ Α Ν Ε Ι Α 1 9 8 5

*Ἀπὸ τὴν καθιερωμένη πανηγυρική τελετὴ τοῦ ἁγιασμοῦ τῶν ὑδάτων στὸ μεγάλο λιμάνι τοῦ Πειραιᾶ.
Δεσπόζει ὁ τίμιος Στιωρὸς τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος.*

— Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α —

Θεοφάνεια 1985. — Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Καθηγητοῦ Παν)μίου Ἀθηνῶν, Ἡ ἔκτενης ἱεεσία τῆς Κλημεντείου Θ. Λειτουργίας. — Μητροπ. Πατρῶν Νικοδήμου, Ἡ Ὁδὴ τῆς Θεοτόκου. — Ἀλεξ. Μ. Σταυροπούλου, Ἐπ. Καθηγητοῦ Παν)μίου Ἀθηνῶν, Ἐνα ἔτος, μία πρόκληση. — Ἰωάννου Φουντούλη, Καθηγη-

τοῦ Παν)μίου Θεσσαλονίκης, Ἀπαντήσεις σὲ λειτουργικές, κανονικές καὶ ἄλλες ἀπορίες. — Ἀρχιμ. Συμεὼν Χατζῆ, Ἱεροκήρυκος, Τὸ διδακτικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας σήμερα. — π. Ἀντ. Ἀλεβιζοπούλου, Οἱ «νέες αἱρέσεις» στὴν Εὐρωβουλή. — Βασ. Μουστάκη (ῆ), Οἱ ἄθλοι τοῦ Σαμψών. — Ἐπίκαιρα.

Η ΕΚΤΕΝΗΣ ΙΚΕΣΙΑ ΤΗΣ ΚΛΗΜΕΝΤΕΙΟΥ ΘΕΙΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Του κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ
Καθηγητού του Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Μετά την απόλυση τῶν ἐνεργουμένων, φωτιζομένων και μετανοούντων οἱ πιστοὶ (κλίνοντες γόνυ) ἀπευθύνουν ἐκτενῆ ἰκεσίαν στὸν Θεό. Ἔτσι παρακαλοῦν (τὸν Θεὸν διὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ) (ὕπερ τῆς εἰρήνης και τῆς εὐσταθείας τοῦ κόσμου και τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν), γιὰ νὰ παράσχη ἀφ' ὧν ὅλων Θεὸς αἰδιδιον και ἀναφαίρετον τὴν ἑαυτοῦ εἰρήνην. Ἐπίσης ἀφοῦ δεηθοῦν (ὕπερ τῆς ἁγίας καθολικῆς και ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς ἀπὸ περάτων ἕως περάτων), γιὰ νὰ τὴν διαφυλάξῃ ὁ Κύριος (ἀσείστον και ἀκλυδώνιστον) και τὴν διατήρησῃ (μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος τεθεμελιωμένην ἐπὶ τὴν πέτραν)¹⁶⁰, εὐχονται ὑπὲρ τῆς τοπικῆς των Ἐκκλησίας (ὕπερ τῆς ἐνθάδε ἁγίας παροικίας) και (ὕπερ πάσης ἐπισκοπῆς τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανόν), τῶν (ὀρθοτομούντων τὸν λόγον τῆς ἀληθείας)¹⁶¹. Στὴ συνέχεια εὐχονται ὑπὲρ τῶν ἐπισκόπων και τῶν (παροικιῶν) αὐτῶν (ὅπως ὁ οἰκτίρμων Θεὸς χαρίσῃται αὐτοὺς ταῖς ἁγίαις αὐτοῦ ἐκκλησίαις σώους, ἐντίμους, μακροημερευόντας) και (παράσχηται αὐτοῖς ἀτίμιον τὸ γῆρας)¹⁶² με εὐσέβεια και δικαιοσύνη.

Ἡ ἐκτενὴς ἰκεσία τῶν πιστῶν συνεχίζεται με δέησεις τόσο (ὕπερ τῶν πρεσβυτέρων..., ὅπως ὁ Κύριος ρύσῃται αὐτοὺς ἀπὸ παντὸς ἀτόπου και πονηροῦ πράγματος και σώων και ἐντιμον τὸ πρεσβυτέριον αὐτοῖς παράσχη), ὅσον και (ὕπερ πάσης τῆς ἐν Χριστῷ διακονίας και ὑπηρεσίας, ὅπως ὁ Κύριος ἀμεμπτον αὐτοῖς τὴν διακονίαν παράσχηται), και (ὕπερ ἀναγνωστῶν, ψαλτῶν, παρθένων, χηρῶν τε και ὀρφανῶν).

Ἡ δέησις τῶν πιστῶν ἀπευθυνόταν ἐπίσης στὸν Θεὸ (ὕπερ τῶν ἐν συζυγίαις και τεκνογονίαις), (ὕπερ εὐνοῦχων ὁσίων πορευομένων), (ὕπερ τῶν ἐν ἐγκρατεία και εὐλαβείᾳ).

Ἐκτενεστέρα ἦταν ἡ δέησις (ὕπερ τῶν καρποφορούντων ἐν τῇ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ και ποιούντων τοῖς πένησι τὰς ἐλεημοσύνας) και (ὕπερ τῶν τὰς θυσίας και τὰς ἀπαρχὰς προσφερόντων Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν). Οἱ πιστοὶ εὐχονταν (ὅπως ὁ πανάγαθος Θεὸς ἀμείψῃται αὐτοὺς ταῖς ἐπουρανίαις αὐτοῦ δωρεαῖς και δῶ αὐτοῖς ἐν τῷ παρόντι ἑκατονταπλασίονα και ἐν τῷ μέλλοντι ζωὴν αἰώνιον και χαρίσῃται αὐτοῖς ἀντὶ τῶν προσκαίρων τὰ αἰώνια, ἀντὶ τῶν ἐπιγείων τὰ ἐπουράνια).

Τὸ φιλάδελφο και κοινωνικὸ ἐνδιαφέρον τῶν

πιστῶν ὀδηγεῖ αὐτοὺς στὸ νὰ ἀπευθύνουν ἐπίσης δέησεις στὸν Θεὸ (ὕπερ τῶν νεοφωτίστων ἀδελφῶν), (ὕπερ τῶν ἐν ἀρρωστίᾳ ἐξεταζομένων ἀδελφῶν), (ὕπερ πλεόντων και ὀδοιπορούντων), (ὕπερ τῶν ἐν μετάλλοις (=τῶν καταδικασμένων εἰς καταναγκαστικά ἔργα εἰς μεταλλεῖα) και ἐξορίαις και φυλακαῖς και δεσμοῖς ὄντων διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου), και (ὕπερ τῶν ἐν πικρᾷ δουλείᾳ καταπονυμένων).

Χαρακτηριστικὴ εἶναι και ἡ ἐκδήλωσις τῆς ἀγάπης πρὸς τοὺς ἐχθροὺς και τοὺς πλανωμένους: (Ἐπερ ἐχθρῶν και μισούντων ἡμᾶς, δεηθῶμεν ὑπὲρ τῶν ἀδικούντων ἡμᾶς διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου)¹⁶³ δεηθῶμεν, ὅπως ὁ Κύριος πρᾶντας τὸν θυμὸν αὐτῶν διασκεδάσῃ τὴν καθ' ἡμῶν ὀργήν ὑπὲρ τῶν ἐξῶ ὄντων και πεπλανημένων δεηθῶμεν, ὅπως ὁ Κύριος αὐτοὺς ἐπιστρέψῃ).

Οἱ πιστοὶ στὶς δέησεις τους δὲν λησμονοῦν οὔτε τὰ νήπια: (Ἐτῶν νηπίων τῆς ἐκκλησίας μνημονεύσωμεν, ὅπως ὁ Κύριος τελειώσας αὐτὰ ἐν τῷ φόβῳ αὐτοῦ εἰς μέτρον ἡλικίας¹⁶⁴ ἀγάγῃ).

Τὸ τέλος τῆς ἐκτενοῦς δέησεως εἶχεν ὡς ἐξῆς: (Ἐπερ ἀλλήλων δεηθῶμεν, ὅπως ὁ Κύριος διατηρήσῃ ἡμᾶς και φυλάξῃ τῇ αὐτοῦ χάριτι εἰς τέλος και ἀρύσῃται ἡμᾶς τοῦ πονηροῦ)¹⁶⁵ και (πάντων τῶν σκανδάλων τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν)¹⁶⁶ και σώσῃ εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον. Ἐπερ πάσης ψυχῆς χριστιανῆς δεηθῶμεν. Σῶσον και ἀνάστησον ἡμᾶς, ὁ Θεός, τῷ ἐλεεί σου. Ἐγειρώμεθα δεηθέντες ἐκτενῶς ἑαυτοὺς και ἀλλήλους τῷ ζῶντι Θεῷ διὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ παραθώμεθα)¹⁶⁷.

Ἡ φράση (ἐκτενῶς) συνετέλεσε στὸ νὰ δημιουργηθῇ ὁ ὅρος (ἐκτενής). Ὁ ὅρος αὐτός, ποῦ ἀποδίδεται αἰεὶς τὴν μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Εὐαγγελίου ἀτροφῆσασαν και εἰς τὸ ἐλάχιστον συσταλεῖσαν μεταγενεστέρως δέησιν τοῦ Βυζαντινοῦ τύπου, ὑπενθυμίζει, ὅτι ἄλλοτε κατὰ τὸ σημεῖον τοῦτο ἀπηρθύνετο πράγματι ἐκτεταμένη και μακρὰ ὑπὸ τῶν πιστῶν ἰκεσία)¹⁶⁸.

Ἡ ὑπαρξὴ ἐκτενοῦς δέησεως μαρτυρεῖται και σὲ ἄλλες ἀρχαῖες λειτουργίες. Αὐτὸ ἐπέδρασε πολὺ στὴν σημερινὴ λειτουργικὴ μεταρρύθμιση τῆς Ρω-
(ΣΥΝΕΧΕΙΑ εἰς τὴν σελίδα 7)

160. Ματθ. κη', 20· ζ' 25.

161. Β' Τιμ. β', 15.

162. Σοφ. Σολ. δ', 8.

163. Ματθ. ι', 22.

164. Ἐφ. δ', 13.

165. Ματθ. στ', 13.

166. Ψαλμ. ρμ', 9.

167. Ἀποστ. Διαταγαί, βιβλ. Η', κεφ. 10, ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σ. 148-149.

168. Παναγιώτου Ν. Τρεμπέλα, Λειτουργικοὶ τύποι Αἰγύπτου και Ἀνατολῆς, σ. 138.

Η Ω, Δ Η Τ Η Σ Θ Ε Ο Τ Ο Κ Ο Υ

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν
κ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ

Καὶ ἀκούονται ἐνθουσιώδεις λόγοι, μὲ καθαρῶς γυναικαίας ἐκφράσεις, διὰ τὰ μακαρίσουν τὸν ρόλον καὶ τὸ ἔργον τῆς μητρότητος. Ἀναφέρεται ἡ γυναίκα ἐκείνη λεπτομερῶς εἰς τὰ μητρικὰ σπλάγγνα ποῦ ἐκουφόρησαν τὸν Χριστὸν («μακαρία ἡ κοιλία...»), εἰς τὸν μητρικὸν γάλα ποῦ ἐθήλασε («καὶ μαστοί, οὗς ἐθήλασας»), εἰς τὴν «βαστάσασαν» μητρικὴν ἀγκάλην, εἰς τὴν ἐν γένει μητρικὴν προσφοράν ποῦ ἀπ' ἀρχῆς συνώδευε τὸν Ἀσύγκριτον καὶ Ἀνυπέρολητον τοῦτον Υἱόν.

3. Δὲν ὑπάρχει, πράγματι, μεγαλύτερα εὐτυχία, διὰ μίαν μητέρα καὶ διὰ μίαν οἰκογένειαν, ἀπὸ τὸ νὰ διαπρέπουν τὰ παιδιὰ τῶν μέσα εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ νὰ μακαρίζωνται οἱ γονεῖς ποῦ ἀξιώθηκαν νὰ παρουσιάσουν τέτοιους διαστούς.

Ἄς κουρασθοῦν ὅσοι εἶναι γονεῖς. Θὰ ἀμειφθοῦν καὶ θὰ δικαιωθοῦν οἱ κόποι τῶν, ὅταν θὰ χαίρωνται καὶ θὰ καμαρώνουν τὴν προκοπὴν τῶν παιδιῶν τῶν.

Ἄς μὴ διστάζουν νὰ ἀναλαμβάνουν τὰ θάρη τῆς οἰκογενείας καὶ τῆς τεκνογονίας καὶ τῆς ἀνατροφῆς τῶν παιδιῶν οἱ υἱῶν ἀρχῶν ἄνθρωποι.

Ἡ οἰκογένεια εἶναι ὑψηλὴ κλησις καὶ καθήκον καὶ ἀποστολή. Ἀπαιτεῖ θεδαίως ἀγῶνα ἢ ἀνάπτυξις τῆς οἰκογενείας. Ἄλλ' εἶναι ἀναντικατάστατον τὸ ἔργον τῆς καὶ ἡ προσφορά τῆς εἰς τὴν κοινωνίαν.

Ὁ Χριστὸς καὶ ἡ Ἐκκλησία εὐλογεῖ τὴν προσπάθειαν. Καὶ ἀπευθύνει προτροπὴν καὶ ἐκκλησίαν: Διδάσκετε οἱ γονεῖς τὰ παιδιὰ. Συμβουλευτέτε τα. Ὁδηγεῖτε αὐτά, ὅσῳ εἶναι μικρά, εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου. Ἐνσταλάξατε εἰς τὰς καρδίας τῶν τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ, τὴν εὐσέθειαν, τὴν πίστιν, τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν ἀρετήν.

Ἀγωνισθῆτε ὄχι μόνον διὰ τὴν συντήρησίν τῶν ὄχι μόνον διὰ τὴν μόρφωσίν τῶν καὶ τὴν ἐπαγγελματικὴν σταδιοδρομίαν τῶν καὶ τὴν κοινωνικὴν τῶν ἀποκατάστασιν. Ἀλλὰ ἐργασθῆτε διὰ τὰ νὰ καλλιεργῆτε τὸ ἡθὸς τῶν, μὲ θάσιν τὰς θείας ἐντολάς. Σφυρηλατῆτε τὸν χαρακτῆρά τῶν, διὰ τὰ ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ ἐλαττώματα καὶ νὰ ἐξωραϊσθῆ ἡ ψυχὴ τῶν μὲ τὸν στολισμὸν ποῦ δίδει εἰς τὸν νέον καὶ τὴν νέαν, ὄχι «ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆς τριχῶν καὶ περιθέσεως χρυσίων καὶ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμου», ἀλλὰ ὁ χριστιανικῶς καλλιεργημένος «κρυπτός τῆς καρδίας ἄνθρωπος, ἐν τῷ ἀφάρτῳ τοῦ πραέος καὶ ἡσυχίου

πνεύματος, ὃ ἐστὶν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πολυτελές» (Α' Πέτρ. γ' 3-4).

Αὐτὸς ὁ κόπος ἔχει μισθόν. Συνοδεύεται ἀπὸ ἀμοιβὴν παρὰ Θεοῦ καὶ ἀναγνώρισιν παρὰ τῆς κοινωνίας. Ὁ Θεὸς θὰ εὐλογῇ τοὺς «ἐκτρέφοντας τὰ τέκνα αὐτῶν ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου» (Ἐφεσ. στ' 4), διὰ τὰ ἔχουν τὴν μεγάλην χαρὰν νὰ τὰ καμαρώσουν ὅπως ποθεῖ ἡ καρδιά τῶν. Καὶ ἡ κοινωνία, ἐν ὄψει τῆς προόδου τῶν παιδιῶν, θὰ ἀπονέμη τὸν δίκαιον ἔπαινον πρὸς τὴν οἰκογένειαν καὶ τὰ εὖσημα τῆς ἀναγνωρίσεως εἰς τὸ ἔργον τῶν γονέων.

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἀκούονται δύο ἀντιρρήσεις, μᾶλλον δὲ ἐπιφυλάξεις. Φοβοῦνται πολλοὶ τὴν διάφουσιν τῶν πόνων καὶ ἐλπίδων, ὅταν, παρ' ὄλους τοὺς κόπους καὶ τὰς προσπάθειάς τῶν, εἴτε τὰ παιδιὰ ἀκολουθήσουν ἄλλον δρόμον, ἀντίθετον πρὸς τὴν ἀγωγὴν ποῦ ἔλαβον ἀπὸ τοὺς εὐσεβεῖς γονεῖς τῶν, εἴτε ἡ κοινωνία τὰ παγιδεύσῃ, καὶ εἰς τὸ τέλος τὰ παραμερίσῃ καὶ τὰ θέσῃ εἰς τὸ περιθώριον, ἐπιδαφιλεύουσα εἰς ἄλλους τὴν προτίμησιν καὶ ἀναγνώρισιν καὶ ὑποστήριξίν τῆς.

Ἄλλὰ «ζ ἡ Κ Ὑ ρ ι ο ς»! Δὲν θὰ ζημιωθῆ ὅποιος ἔχει πρὸ ὀφθαλμῶν τοῦ τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ καὶ φυλάττει τὰς ἐντολάς Του. Καὶ ἂν μεσολαβήσουν δυσμενεῖς ἐξελίξεις, ἡθικαὶ ἢ κοινωνικαί, δὲν χάνονται τὰ σπέρματα τῆς πίστεως καὶ τῆς εὐσεβείας ποῦ ἔσπειραν οἱ γονεῖς εἰς τὰς ψυχὰς τῶν παιδιῶν τῶν. Μένουν «σὰν τὴ σπῆθα κρυμμένη στῆ στάχτη». Καὶ κάποιος ἄνεμος θὰ πνεύσῃ, κατ' εὐδοκίαν ἢ παρακώρησιν Θεοῦ, (μέσῳ ἐμμενῶν ἢ δυσμενῶν περιστάσεων), διὰ τὰ διώξῃ τὴν στάχτην, καὶ ἡ σπῆθα νὰ γίνῃ πάλιν φλόγα· φλόγα μετανοίας καὶ ἐπιστροφῆς εἰς τὸν Θεόν.

Ἀφθοοῦν τοιαῦτα παραδείγματα «ἐπιστροφῆς τῶν πεπλανημένων». Καὶ ἔρχεται εἰς τὰ χεῖλη ἢ ἐν «καρδίᾳ συντετριμμένη καὶ τεταπεινωμένη» ἀναγνώρισις τῆς ἀξίας τῶν θεμελίων τῆς πατρῴας καὶ τῆς μητρικῆς εὐσεβείας διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τῶν ἐρειπίων. (Ὅχι ὀλίγοι γονεῖς, ποῦ ἀπέθανον πρὸ τῆς ἐπιστροφῆς καὶ διορθώσεως τῶν ἐκτραπέντων τέκνων τῶν, εἶδον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὴν μετάνοιάν τῶν, καὶ ἀνεπαύθη ἡ καρδιά τῶν).

Δὲν σπανίζουν καὶ αἱ περιπτώσεις κοινωνικῆς ἀναγνωρίσεως καὶ ἀποκαταστάσεως τῶν ἀδικηθέντων καὶ παραμερισθέντων. Καὶ εἰς τὴν χεροτέρα δὲ περίπτωσιν συνεχιζομένης παραγνωρίσεως ἀξίων καὶ ἡθικῶν μελῶν τῆς κοινωνίας, οἱ πιστοὶ χριστιανοὶ ἔχουν ἀναθέσει εἰς τὸν Θεόν τὴν ἐλπίδα τῶν. Καὶ εἶναι ἔτοιμοι νὰ λέγουν

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σ. 276 τοῦ ὑπ' ἀρ. 23-24/1984 τεύχους.

καὶ γὰρ ἐπαγαλαμβάνουσι: «καινοὺς δὲ οὐρανοὺς καὶ γῆν καινὴν κατὰ τὸ ἐπάγγελμα Αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ» (Β' Πέτρ. γ' 13).

Σταθερὰ ἄς εἶναι καὶ ἄς παραμένῃ ἡ δεδαϊσμένη τῶν εὐσεβῶν ἡγορέων — καὶ ἄς τὴν ἐμπνέουσαν καὶ εἰς τὰ παρὰ τὰς ἀνάγκων — ὅτι «ἡ ἐὺσέβεια πρὸς τὰ πάντα ὠφέλιμος ἐστίν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης» (Α' Τιμ. δ' 8).

7. Ο ΠΑΝΤΟΔΥΝΑΜΟΣ ΚΑΙ ΑΓΙΟΣ ΘΕΟΣ

«Ὅτι ἐποίησέ μοι μεγαλεῖα ὁ δυνατὸς καὶ ἄγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ»*.

Γνωστὰ ἰδιότητες τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ παντοδυναμία καὶ ἡ ἀγιότης. Αὐτὰς τὰς δύο θείας ἰδιότητας ἐξέμνησεν ἐκ βάθους ψυχῆς ἡ Παναγία εἰς τὴν ὠδὴν τῆς: «μεγαλύσει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον... ὅτι ἐποίησέ μοι μεγαλεῖα ὁ δυνατὸς καὶ ἄγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ».

1. Ὁ Δυνατὸς. Ἴδου μία τόσον ἐμφανὴς ἰδιότης τοῦ Θεοῦ. Τὴν προσέχει καὶ τὴν ἐξυμνεῖ ἰδιαίτερος ἡ Παναγία. Πῶς γὰρ μὴ τὴν ἐνθυμηθῆ ἔκ τῶν πρώτων; Ὅταν τὸ ἀρχαγγελικὸν στόμα τῆς ἀγγέλειε τὴν μεγάλην βουλὴν τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅταν Ἐκείνη ἔμεγεν ἐκπληκτος πρὸ τοῦ θείου θελήματος, καὶ διαπορούσα ἀπηύθυνε τὸ ἐρώτημα: «πῶς ἔσται μοι τοῦτο;», ἐλάμβανε τὴν ἀπάντησιν «... δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοί». Ἡ δύναμις τοῦ Ὑψίστου θὰ σέ ἐπισκεφθῆ καὶ θὰ σέ ἐπισκιάσῃ. Ἡ θεία δύναμις θὰ ἐνεργήσῃ ἐπὶ σοῦ, ὥστε γὰρ γίνῃς μητέρα τοῦ Υἱοῦ καὶ λόγου τοῦ Θεοῦ.

Καὶ Ἐκείνη μὲν ἐπίστευσεν βλοφύχως εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Ὑψίστου καὶ ἡ Ἐλισάβετ τὴν ἐμακάρισεν διότι ἐπίστευσεν ὅτι «ἔσται τελείωσις τοῖς λελλήμενοις αὐτῇ παρὰ Κυρίου». Ἥμεις ἄρα γε κατεχόμεθα ἐπαρκῶς ἀπὸ τὴν σκέψιν ὅτι ὁ Θεός, τὸν Ὅποιον λατρεύομεν, εἶναι ὁ Παντοδύναμος, ὅτι ἔχει τὴν ἰδιότητα τῆς ἀπείρου δυνάμεως, ὥστε κοῦκ ἀδυνατήσει παρὰ τῷ Θεῷ πανρῆμα; (Λουκ. α' 37).

Ἄς σημειώσωμεν δὲ ἰδιαίτερος ὅτι ἡ Παναγία Παρθένος, ὅταν δοξολογῆ τὸν Θεὸν καὶ λέγῃ «ὅτι ἐποίησέ μοι μεγαλεῖα ὁ δυνατὸς», ἔχει ὑπ' ὄψει τῆς κυρίως τὰ μεγαλεῖα τὰ ὅποια ἐπὶ τοῦ πνευματικοῦ πεδίου ἐνήργησεν ἡ δύναμις Του. Βεβαίως, καὶ κατὰ πρῶτον λόγον, σκέπτεται τὰ «μεγαλεῖα» εἰς τὰ ὅποια ἤδη τὴν ἐκάλεσε, γὰρ γίνῃ, κατὰ τρόπον ὑπερφυσικόν, μητέρα τοῦ Υἱοῦ Του. Ἄλλ' ἔχει καὶ ἄλλα «μεγαλεῖα» ὑπ' ὄψει τῆς, τὰ ὅποια ἰδιαίτερος τὴν συγκινοῦν. Ἐ. τὰ πνευματικὰ Τῆς χαρίσματα ἕνεκα τῶν ὁποίων ὀνομάζεται: «κἔχαριτωμένη». Αὐτὰ

τὰ πνευματικὰ Τῆς προσόντα εἶναι τὰ πρῶτα «μεγαλεῖα» τὰ ὅποια «ἐποίησεν» εἰς Αὐτὴν ὁ Δυνατὸς καὶ τὴν κατέστησε μεγαλειώδη προσωπικότητα, ὥστε γὰρ εὐρεθῆ ἄξια γὰρ γίνῃ μητέρα τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ.

Ἀσφαλῶς ἡ ἰδιαίτερα τιμὴ καὶ κλήσις εἰς τὴν ὁποίαν ἡ Παναγία ἐξυψώθη, εἶναι κατὰ τὸ μοναδικὸν εἰς τὸν κόσμον καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀλλὰ τὸ ἄλλο μεγαλεῖον τῶν ψυχικῶν χαρισμάτων, τοῦ ἡθικοῦ ὕψους, εἶναι ἕνα μεγαλεῖον πνευματικὸν ἐξαιρετικόν, τὸ ὅποσον, εἰς ἱκανὸν βαθμὸν, εἶναι δυνατόν γὰρ τὸ ἀπολαύσῃ κάθε ἄνθρωπος, ὅταν δὲν στερῆται εἰς τὰς προσωπικὰς του δυνάμεις μόνον, ἀλλὰ προσπαθῆ καὶ θέλῃ γὰρ ἔχει τὴν συμμαχίαν τοῦ «Δυνατοῦ». Οἱ ἀδύνατοι πάντοτε αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκην τῆς ἰσχυρᾶς καὶ κραταιᾶς συμμαχίας. Οἱ ἀδύνατοι λαοὶ καὶ τὰ μικρὰ ἔθνη συνάπτουν συμμαχίας ἰσχυρᾶς, διὰ γὰρ ἐπιτύχουν εἰς τὴν πορείαν των. Καὶ ὁ ἄνθρωπος ὁ ἀδύνατος, τοῦ ὁποίου «ἡ διάνοια ἔγκειται ἐπὶ τὰ πονηρὰ ἐκνεότητος αὐτοῦ» (Γεν. γ' 21) καὶ ῥέπει συνεχῶς πρὸς τὸ κακὸν καὶ τὴν ἁμαρτίαν, ἔχει ἀνάγκην μιᾶς ἐκσχύσεως: ἔχει ἀνάγκην ἐνδὸς παράγοντος ὁ ὅποιος ἀποτελεσματικῶς καὶ ἰσχυρῶς θὰ τὸν ἐνδυναμώσῃ. Καὶ ὁ παράγων αὐτὸς εἶναι ὁ θεῖος παράγων: εἶναι ὁ Θεός καὶ ἡ παντοδυναμία Του. Ὁ Κύριος τὸ ἐτόκισεν: «χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν» (Ἰω. ι' 5), ἐνῶ ἀντιθέτως καὶ «τὰ ἀδύνατα τοῖς ἀνθρώποις, δυνατὰ ἐστὶ παρὰ τῷ Θεῷ» (Λουκ. ιγ' 27). Πρέπει: ἐπαμένως, κάθε Χριστιανὸς γὰρ συνάψῃ στενωτάτον σύνδεσμον μετὰ τοῦ Θεοῦ, ὥστε ὁ Κύριος τῶν δυνάμεων, ὁ «Σαβασῶθ» (Σαβαῶθ σημαίνει: Κύριος τῶν δυνάμεων), γὰρ γίνεταί συμπαραστάτης καὶ συμδοθηθὸς καὶ εἰς τὸν ἀγῶνα διὰ τὴν ὑπερνίκησιν κακιῶν καὶ ἐλαττωμάτων καὶ τὴν διαμόρφωσιν χαρακτῆρος εὐγενοῦς καὶ ψυχῆς ἐξηγγισμένης. Ἐκεῖνος γὰρ εἶναι ὁ κύριος συντελεστής τῶν «μεγαλείων» τὰ ὅποια πραγματοποιοῦνται εἰς τὸν συνδεόμενον στενωθὸς μετ' Αὐτοῦ. Ὁ Χριστιανὸς εἶναι προνομιούχος εἰς τὸν κόσμον κατὰ τοῦτο: διότι δύναται γὰρ ἐπωφεληθῆ ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὴν θείαν χάριν καὶ γὰρ ἔχει τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ Δυνατοῦ, ὥστε κατόπιν, εὐγνωμονῶν, γὰρ δοξάζῃ τὸν Θεὸν καὶ γὰρ λέγῃ «ὅτι ἐποίησέ μοι μεγαλεῖα ὁ δυνατὸς».

Ἡ θεία χάρις καὶ ἡ ἐνίσχυσις παρέχεται εἰς ἐκείνους οἱ ὅποιοι τὴν ζητοῦν διὰ τῆς προσευχῆς καὶ τῆς θείας λατρείας, εἰς τοὺς μελετῶντας τὸν θεῖον λόγον, διὰ γὰρ φωτίζονται καὶ γὰρ ἐνδυναμώνονται εἰς τὰς δυσκόλους στιγμὰς καὶ γὰρ ἀκολουθοῦν πάντοτε τὴν πρὸς τὰ ἄνω πορείαν. Ἀλλὰ ἀκόμη περισσώτερον παρέχεται εἰς ἐκείνους οἱ ὅποιοι προσέρχονται γὰρ λάθρον μυστηριακῶς τὴν θείαν χάριν καὶ μετέχουν τῶν μυστηρίων τῆς ἱεράς ἐξομολογήσεως καὶ τῆς θείας εὐχαριστίας. Εἰς αὐτοὺς παρέχεται ἡ θεία χάρις, διὰ γὰρ ἀποκαθαρθοῦν ἀπὸ κακῆς καὶ ἁμαρτωλᾶς καταστάσεις, γὰρ ἐνισχυθοῦν ἀπὸ τὸν θεῖον παράγοντα καὶ γὰρ προχωρήσουν εἰς αὐξήσιν ἀρετῆς καὶ τελειότητος. Ἄς μὲν πάντοτε σαφῆς διὰ τὸν Χριστιανὸν τὸ δίδαγμα περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς τοῦ Θεοῦ ζώσης ἐπικοινωνίας. Καὶ δι' ὄλων τῶν μέσων (τῆς προσευχῆς, τῆς λατρείας καὶ τῶν ἁγιωτάτων μυστηρίων), ἄς ἐπιζητήται ἡ ψυχικὴ τόνωσις, ἡ ὅποια πρέπει γὰρ γίνῃ εἰς τὸν Χριστιανὸν παράγων προόδου καὶ αὐξήσεως πνευματικῆς.

(*) Αἱ ὑπ' ἀριθ. 7,8 καὶ 9 ὁμίλια τῆς σειρᾶς ταύτης ἀναπτύσσουν τὸ προκείμενον θέμα, ἡ μὲν πρώτη συνδεδασμένως εἰς μίαν ἐνότητα, αἱ δύο ἐπόμεναι κεχωρισμένως καὶ ἀναλυτικώτερον εἰς δύο αὐτοτελεῖ κηρύγματα.

όποτε και θα αισθάνεται το χρέος να εξυμνή τον Θεόν λέγων «ὅτι ἐποίησέ μοι μεγάλα ἔργα σου».

2. Ἀλλὰ προσέθεσεν ἡ Παναγία «καὶ ἄγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ». Ἐξυμνήσασα τὴν παντοδυναμίαν, ἐξυμνεῖ ἐν συνεχείᾳ καὶ τὴν ἀγιότητα τοῦ Θεοῦ. Πράγματι δέ, ὁ Θεὸς εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν ἅγιος. Εἶναι ἡ πηγὴ καὶ ὁ χορηγὸς τῆς ἀγιότητος. Ἡ δὲ ἀγιότης δὲν εἶναι μόνον πραγματικότης ὑπάρχουσα εἰς τὸν Θεόν εἰς τὸν ἀπόλυτον βαθμὸν, ἀλλ' εἶναι καὶ κατάστασις διὰ τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς ἰδιαιτέρως ἐνδιαφέρεται καὶ ἐπαναπαύεται εἰς αὐτήν, ὅπως χαρακτηριστικῶς εἰς μίαν ἐκφώνησιν τῆς θείας ἱερουργίας ἀναφέρεται: «ὅτι ἅγιος εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν καὶ ἐν ἁγίοις ἐπαναπαύεαι». Τὸ κλίμα δηλ. τῆς ἀγιότητος εἶναι τὸ ἰδιαιτέρον κλίμα εἰς τὸ ὁποῖον ὁ Θεὸς ἐπαναπαύεται. Καὶ ὅταν λέγωμεν καθημερινῶς εἰς τὴν προσευχὴν μας «Πάτερ ἡμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς», δὲν τοποθετοῦμεν τοπικῶς τὸν Θεόν εἰς σφαίρας οὐρανίους, διότι ὁ Θεὸς (ὡς «πανταχοῦ παρὼν καὶ τὰ πάντα πληρῶν») δὲν εἶναι μόνον εἰς τὸν οὐρανὸν παρῶν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Ἀλλὰ λέγωμεν ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι «ἐν τοῖς οὐρανοῖς», διὰ νὰ προσδιορίσωμεν ὅτι εἶναι ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχει μία οὐρανία κατάστασις, τ.ἔ. ἡ ἀγιότης.

Ὅταν δὲ αὐτὴ ἡ κατάστασις τῆς ἀγιότητος πύση νὰ ἀποτελῇ τὸ ὑγιὲς κλίμα τῶν ἀνθρωπίνων κοινωνιῶν, τότε ὁ Θεός, χρησιμοποιοῦν τὴν δύναμίν Του, τὴν παντοδυναμίαν Του καὶ τὰς σοφωτάτας ἐνεργείας Του, ἐπεμβαίνει: διὰ νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν ἠθικὴν τάξιν καὶ τὸ κλίμα τῆς ἀγιότητος. Καὶ ὑπὸ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης παρετηρήθη, ὅτι ὄντως ὁ Θεὸς ἐπεμβαίνει εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων ὡς ἀτόμων, ὡς οἰκογενειῶν καὶ ὡς ἔθνων, διὰ νὰ ἐπανέλθουν εἰς τὴν ἠθικὴν τάξιν. Ἐφάλλα, ἐπὶ παραδείγματι, οἱ τρεῖς παῖδες ἐν καμίνῳ «ἐύλογητὸς εἶ, Κύριε, ὁ Θεὸς ἡμῶν... ὅτι δικαίος εἶ ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίησας ἡμῖν... ὅτι ἐν ἀληθείᾳ καὶ κρίσει ἐπήγαγες ταῦτα πάντα ἐφ' ἡμᾶς, διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν» (Δαν. γ' 1,4). Ἀνύμνουν τὸν Θεόν, διότι ἡ ἀγιότης Του, ἐνεργητικῶς ἐπεμβαίνουσα εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ἔθνους των, ἄλλοτε ὡς τιμωρὸς καὶ ἐπιτρέπουσα δοκιμασίας, καὶ ἄλλοτε παρέχουσα εὐλογίας καὶ ἐνεργείας, ἐνήργησε πάντοτε μεσφίαν καὶ δικαιοσύνην. Εἶπε δὲ χαρακτηριστικῶς καὶ ὁ Ψαλμωδός, εἰς γνωστὸν καὶ θαυμάσιον ψαλμὸν του, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Θεόν: «σοὶ μόνον ἡμαρτον καὶ τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν σου ἐποίησα» καὶ προσθέτει: «ὅπως ἀνδικαίωθῃς ἐν τοῖς λόγοις σου καὶ νικήσῃς ἐν τῷ κρίνεσθαί σε» (Ψαλ. Ν' 6). Εἶμαι, λέγει, ἕνοχος ἀπέναντί σου ἡμαρτον ἐνώπιόν σου καὶ ὅτι, ἀν ἐπιτρέψῃς ἐν τῇ δυνάμει σου νὰ μού συμβῇ, πάντοτε σὺ θὰ εἶσαι ἐν δικαίῳ καὶ ἐν ἐγὼ θελήσω ἀνθρωπίνως νὰ διαμαρτυρηθῶ (γιατί μού τὸ ἔκανες αὐτὸ Θεέ μου!), σὺ θὰ δικαιοθῇς εἰς τὴν κρίσιν σου καὶ ἐγὼ θὰ εἶμαι ἀδικαιολόγητος· σὺ θὰ εἶσαι πάντοτε δίκαιος καὶ ἐξῶ πάσης ἐπικρίσεως διὰ τὰ σχέδιά σου καὶ τὰς ἐνεργείας σου.

Τοῦτο ἄς τὸ ἔχωμεν ὑπ' ὄψει, ὅταν μᾶς εὐρίσκουν διάφορες θλίψεις, ὅποτε οἱ ἄνθρωποι φθάνουν πολλὰκις

εἰς τὴν ἀπονενομημένην ἐκείνην ψυχολογικὴν κατάστασιν, κατὰ τὴν ὁποίαν διαμαρτύρονται καὶ λέγουν: διατί, Θεέ μου, τὸ ἐπέτρεψες αὐτό; Ἀλλὰ εἰς τὸν Θεόν δὲν ἐπιτρέπεται ποτὲ νὰ λέγωμεν «διατί». Ποῖος εἶσαι σὺ, ἄνθρωπε, διὰ νὰ ἐλέγξῃς τὸν Θεόν, τοῦ Ὁποίου εἶναι γνωστὴ ἡ παντοδυναμία καὶ ἡ ἀγιότης; Ὅτι ἐπιτρέπει, τὸ ἐπιτρέπει: μετ' ἕνα συνδυασμὸν σοφώτατον, ὥστε καὶ ἡ δύναμὶς Του νὰ ἐκδηλοῦται, καὶ ἡ ἐκτέλεσις τοῦ θελήματός Του νὰ διασφαλίζεται, καὶ ἡ ἀγαθότης Του νὰ διαφαίνεται πάντοτε, καὶ ὁ ἄνθρωπος νὰ βλέπῃ ὅτι ὁ Θεὸς ἐνεργεῖ «ἐν δικαιοσύνη καὶ κρίσει: ἀληθινῶς», διὰ νὰ τὸν ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀγιότητος.

Ἄς μὴ λησμονῶμεν ὅτι αἱ δύο αὐταὶ ἰδιότητες τοῦ Θεοῦ, τὰς ὁποίας ἐξυμνήσαμεν εἰς τὴν ὁδὸν Τῆς ἡ Παναγίας Παρθένος, τελικῶς θὰ κατασχύσουν, ὥστε τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ νὰ ἐπιβληθῇ, διὰ νὰ ἐπικρατήσῃ παγκοσμίως ἡ βασιλεία Του. Ἡ ἀγιότης τελικῶς, σὺν Θεῷ, θὰ πρυτανεύσῃ, καὶ θὰ ὑπάρξῃ ἕνας νέος κόσμος, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς θὰ βασιλεύῃ, καὶ μία νέα κοινωνία ἀνθρώπων, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς θὰ ἐπαναπαύεται.

Ἡ ΕΚΤΕΝΗΣ ΙΚΕΣΙΑ ΤΗΣ ΚΛΗΜΕΝΤΕΙΟΥ ΘΕΙΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἀπὸ τὴν σελίδα 4)

μαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας. Ἔτσι τὸ ἄρθρ. 53 τοῦ «Συντάγματος περὶ θείας λατρείας» («Constitutio de Sacra Liturgia») τῆς Β' Συνόδου τοῦ Βατικανοῦ συνιστᾷ τὴν ἐπανεισαγωγὴν τῆς Θ. Λειτουργίας μετὰ τὸ Εὐαγγέλιο καὶ τὸ Θ. Κήρυγμα τῆς «ἐκτενοῦς Γενικῆς Προσευχῆς» ἢ τῆς «Προσευχῆς τῶν πιστῶν», γιὰ νὰ γίνωνται «μετ' συμμετοχῆ τοῦ λαοῦ δεήσεις γιὰ τὴν ἁγία Ἐκκλησία, γιὰ τοὺς κυβερνῶντας, γιὰ ἐκείνους, ποὺ πιέζονται ἀπὸ κάθε εἶδος ἀνάγκης καὶ γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καὶ γιὰ τὴ σωτηρία ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου». Αὐτὸ πρέπει νὰ γίνεταί ἰδίως στὶς Κυριακὰς καὶ στὶς ἑορτές. Ἔτσι, ὅπως παρατηρεῖ ὁ J. A. Jungmann, στὸ ἄρθρο αὐτὸ «ἐξαναζῆ μὴ παράδοσιν, ποὺ ποτὲ δὲν ἔχει διακοπὴν στὴν Ἀνατολή, ἐνῶ στὴ ρωμαϊκῇ λειτουργίᾳ... εἶχεν ἐξαφανισθῆ»¹⁶⁹.

169. Τὸ ἄρθρο 53 τοῦ «Συντάγματος περὶ θείας λατρείας» τῆς Β' Συνόδου τοῦ Βατικανοῦ ἔχει ὡς ἐξῆς: «Oratio communis» seu «fidelium», post Evangelium et homiliam, praesertim diebus dominicis et festis de praecepto, restitutum, ut, populo eam participante, obsecrationes fiant pro sancta Ecclesia, pro iis qui nos in potestate regunt, pro iis qui variis premuntur necessitatibus, ac pro omnibus hominibus totiusque mundi salute»: J. A. Jungmann, Konstitution über die heilige Liturgie. Einleitung und Kommentar στὸ Lexikon für Theologie und Kirche, τόμ. 11: Das zweite Vatikanische Konzil, Teil I, Herder 1966, σ. 55. E. J. Lening, Die Konstitution des Zweiten Vatikanischen Konzils über die heilige Liturgie-Text zu einem Kommentar, Heft 5/6, Münster 1964, σ. 114 ἐξ. Περισσότερα γιὰ τὴν ἐκτενῆ δεήσει ἰδὲ στὰ ἐξῆς: Παν. Τρεμπέλα, Αἱ Τρεῖς Λειτουργίαι κατὰ τοὺς ἐν Ἀθήναις κώδικας, Ἀθήναι, 1935. J. A. Jungmann, Missarum sollemnia, τόμ. 1, Wien-Freiburg-Basel 1962, σ. 614-615. A. G. Martimort, L'Église en prière-Introduction a la Liturgie, Paris-Tournai (Βέλγιον)-Rome-New York.

ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΕΙΣ

“Ένα έτος, μία πρόκληση

ΤΟΥ κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
Έπ. Καθηγητού του Πανεπιστημίου Αθηνών

Ποιμαντικός σχεδιασμός

Πολλοί είναι οι παράγοντες που συντελούν και συμβάλλουν στο σχεδιασμό του ποιμαντικού μας έργου. Άλλοτε ξεκινάμε από δική μας πρωτοβουλία και αντίληψη των αναγκών που υπάρχουν στην ένορία μας. Άλλες φορές πάλι συνεργάτες μας επισημαίνουν και υποδεικνύουν ενέργειες προς τη μία ή την άλλη κατεύθυνση. Άλλοτε, έρεθίσματα από τον έξωτερικό κόσμο μας κάνουν να συνειδητοποιήσουμε μία δέσμη θεμάτων και προβλημάτων που απασχολούν συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες ή χώρους κοινωνικούς.

Όπως είδαμε, ο έντοπισμός τους προέρχεται από πολλούς και ποικίλους παράγοντες. Εκείνο, όμως, που έχει σημασία είναι να είμαστε με ανοιχτά αυτιά και μάτια για να αντιλαμβανόμαστε τα έρεθίσματα και τις προκλήσεις από οποιαδήποτε πηγή κι αν προέρχονται. Εύηχοον οὐς και δεξυτερικής όφθαλμός είναι απαραίτητα αντιληπτικά όργανα για τον ποιμένα κατά την όργάνωση των ποιμαντικών ενεργειών και προτεραιοτήτων.

Και τα υπόλοιπα όμως αισθητήριά του θα πρέπει: ο ποιμένας να τα δξύνει: για να μπορεί να «οσφραίνεται» την περιρρέουσα ατμόσφαιρα και να «θπτεται» των γεγονότων και των καταστάσεων που τον περιστοιχίζουν: να έχει ακόμα ιδίαν «γεύση» αυτών που συμβαίνουν γύρω του. Είναι ανάγκη, λοιπόν, να προσεύχεται μαζί με τον Συμεών τον Μεταφράστη (στην ευχή της ευχαριστίας μετά τη Θεία Μετάληψη): «αίσθήσεων φώτισον άπλην πεντάδα». Τότε, με αυτόν τον φωτισμό θα δέχεται τις προκλήσεις ως προσκλήσεις για ποιμαντική εργασία και ανάληψη πρωτοβουλιών.

Διεθνές Έτος Νεότητας 1985

Μία τέτοια πρόκληση είναι και το «Διεθνές Έτος Νεότητας» που προβάλλεται έφετος από τον Όργανισμό Ήνωμένων Έθνών με κύρια θέματα τη συμμετοχή, την ανάπτυξη και την ειρήνη. Άν πάρθηκε μια τέτοια απόφαση, να αφιερωθεί, δηλαδή, ένας δλόκληρος χρόνος στα Νιάτα, τούτο όφείλεται στο αυξανόμενο ενδιαφέρον της διεθνούς κοινότητας για την κατάσταση της νεότητας και την αναγνώριση της σημαντικής συνεισφοράς των νέων στη διαμόρφωση και το σχεδιασμό του μέλλοντος της ανθρώπιότητας.

Το επίσημο έμβλημα του Διεθνούς Έτους Νεότητας 1985 σχεδιάστηκε ακριβώς για να εκφράσει τον ιδεαλισμό και τον δυναμισμό της νεότητας. Ευκίνητο και ανοιχτό, το σχέδιο προβάλλει: τη συμμετοχή, την ανάπτυξη και την ειρήνη. Η συμμετοχή έχει παρασταθεί με τη χρησιμοποίηση των διαδοχικών γεανικών προσώπων σε θέση προφίλ. Η ανάπτυξη, με την προοδευτική φωτισίαση. Η ειρήνη, προαπειτούμενος όρος για την ανάπτυξη, συμβολίζεται με τον παραδοσιακό κλάδο ελαίας του έμβλήματος των Ήνωμένων Έθνών (πρόλ. όμως τη Γένεση η' 11). Το σκίτσο το σχεδίασε ο Lee Kaplan που σπουδάζει: Καλές Τέχνες στις Ήνωμένες Πολιτείες.

Έμβλημα για το Διεθνές Έτος Νεότητας 1985. Το φιλοτέχνησε ο Άμερικανός Λι Κάπλαν, σπουδαστής Καλών Τεχνών.

Άν θελήσουμε να διατυπώσουμε συνοπτικά τους στόχους που θα επιδιώξει να καλύψει το Διεθνές Έτος Νεότητας 1985 καταλήγουμε στους ακόλουθους πέντε στόχους:

- α) Να αυξήσει την σχετική έννημέρωση ως προς την κατάσταση, τις ανάγκες και τις φιλοδοξίες των νέων, μεταξύ όλων εκείνων που λαμβάνουν ανάλογες αποφάσεις και του κοινού.
- β) Να προωθήσει πολιτικές και προγράμματα σχετικά με τους νέους ως αναπόσπαστο τμήμα της κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης, σε συμφωνία πάντα προς την έμπειρία, τις συνθήκες και τις προτεραιότητες των επί μέρους κρατών.
- γ) Να προαγάγει την ενεργό συμμετοχή της νεότητας

σέ δρόμους ποιμαντικής διακονίας

στην κοινωνία και ιδιαιτέρως στην προώθηση και την ολοκλήρωση της ανάπτυξεως και της ειρήνης.

- δ) Νά προωθήσει μεταξύ των νέων τὰ ἰδιαιτικά της ειρήνης, τοῦ ἀμοιβαίου σεβασμοῦ και τῆς κατανοήσεως ἀνάμεσα στους λαούς.
- ε) Νά ἐνθαρρύνει τὴ συνεργασία σὲ ὅλα τὰ ἐπίπεδα γιὰ ζητήματα ποὺ ἀφοροῦν στὴ νεότητα.

Γενικά, τὸ Διεθνὲς Ἔτος Νεότητος θὰ προσφέρει τὴν εὐκαιρία νὰ κατανοήσουμε σὲ μεγάλο βαθμὸ τὴν ὑφισταμένη σφαιρική ἀλληλεξάρτηση και τοὺς ἐξωτερικούς παράγοντες ποὺ ἐπηρεάζουν τὸ κοινωνικὸ και οἰκονομικὸ περιβάλλον των νέων ἀνθρώπων καθὼς και ἐκείνους τοὺς παράγοντες ποὺ τείνουν νὰ διαμορφώσουν μιὰ νέα διεθνή οἰκονομική τάξη. Ἀυτὰ ὅλα εἶναι, φυσικά, μεταξύ τους ἀλληλένδετα.

Παράλληλα, τὸ Διεθνὲς Ἔτος Νεότητος θὰ ἐξωθήσει σὲ διερεύνηση, συλλογὴ δεδομένων και ἀνάλυση των προβλημάτων ποὺ ἀντιμετωπίζε: ἡ νεότητα και θὰ συμβάλει στὴν ἐκτενὴ διασπορὰ και ἀνταλλαγὴ πληροφοριῶν σὲ ζητήματα σχετικὰ μὲ τοὺς νέους.

Φιλόδοξο πράγματι: πρόγραμμα, ποὺ ἀσφαλῶς στὸ τέλος τοῦ Ἔτους θὰ ἔχει συσσωρεύσει νέες ἐμπειρίες και γνώσεις, θὰ ἔχει μελετήσει καινούριες δραστηριότητες, θὰ ἔχει χαλκαύσει νέες ἀποφάσεις γιὰ ἐνεργοποίηση των δυνατοτήτων ποὺ προέκυψαν κατὰ τὴ διάρκειά του.

Ἡ Ἐκκλησία και ἡ ἰδέα της

Ἡ διεθνὴς αὐτὴ πρόκληση ἀποτελεῖ γιὰ τὴν Ἐκκλησία μιὰ πρόκληση γιὰ νὰ μελετήσει τὴ δράση της ἐναντι: τῆς νεότητος και νὰ ἀπευθύνει λόγον καιὼν και λόγον ἐλπίδος πρὸς τοὺς νέους και πρὸς ὅλους ἐκείνους τοὺς φορεῖς ποὺ ἀσχολοῦνται μὲ τὴ νεότητα.

Εἶναι σημαντικό μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ νὰ ὑπομνησθεῖ πόσο ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τιμᾷ τοὺς νέους ἀνθρώπους, τοὺς ἀναγνωρίζει: ὑπευθυνότητα, τοὺς κάνει νὰ συμμετέχουν στὸ ἔργο τῆς ἀναπτύξεως τῆς πίστεως, και στὰ ἔργα τῆς ειρήνης.

Ὁ λόγος ποὺ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἀπευθύνει στὴν πρώτη του ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Τιμόθεο (δ' 12) εἶναι: σὰ νὰ ἀπευθύνεται πρὸς ὅλους τοὺς νέους: «μηδεὶς σου τῆς νεότητος καταφρονεῖτω» (ἄς μὴ σὲ καταφρονεῖ κανένας ἐπειδὴ εἶσαι νέος).

Αὐτὴ, βέβαια, ἡ προγραμματικὴ δήλωση ὀφείλει νὰ ὑλοποιηθεῖ μὲ συγκεκριμένους τρόπους ἐνεργείας και ἀναγνωρίσεως ἐκ μέρους των μεγαλύτερων γιὰ νὰ μὴν παραμείνει λόγος φιλῶς και ἀνευ ἀντικρύματος. Οἱ νέοι δὲν ζητοῦν μιὰ παθητικὴ ἀποδοχὴ ἐκ μέρους μας, χωρὶς ἀπαιτήσεις και εὐθύνες. Παραπονοῦνται: ὅτι τοὺς ἀφήνουμε συχνὰ ἔξω ἀπὸ τὸ «παιχνίδι» ποὺ παίζετα: σήμερα. Εἶναι φορὲς ποὺ οἱ νέοι μᾶς κατηγοροῦν ὅτι παίζου-

με «ἐν οὐ παικτοῖς» και ἀκόμα ὅτι μετατρέπουμε τὴν παγκόσμια σφαῖρα σὲ «κλωτσσοκοῦφι» κάνοντας μάλιστα χίλιες δυὸ ζαβολιές κατὰ τὸν ἀγῶνα.

Μόνον ὅμως ὅταν πάρουμε και τοὺς ἑαυτοὺς μας και τοὺς νέους στὰ σοβαρά, μόνον τότε ὑπάρχει περίπτωση νὰ ἀνταποκριθῶμε ὅλοι συμμετέχοντας στὴν ἀνάπτυξη και τοῦ ἑαυτοῦ μας και τοῦ κόσμου μὲ τρόπο εἰρηνικὸ. Γιατὶ «ἡ εἰρήνη, καθὼς λέει: και ὁ ποιητής, θέλει: δύναμη νὰ τὴν ἀντέξεις» (Ὁδυσσεὺς Ἐλύτης).

Πρακτικὰ τώρα, ὁ κάθε ποιμένας μπορεῖ νὰ δημιουργήσει εὐκαιρίες στὴν ἐνορία του γιὰ μιὰ ἀνάλογη ὑποδοχὴ των νέων. Ὁ τρόπος του ἄς εἶναι φιλόξενος γιὰ νὰ μπορεῖ ὁ νέος και ἡ νέα νὰ βρεῖ τόπο καταλύματος κοντὰ του (πρὸβλ. Λουκᾶ δ' 7).

«Καὶ ὅς ἐὰν δέξηται παιδίον ἱτοιούτων ἐν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται» (Ματθαίου ιη' 5).

Φωτογραφία Γιάννη Ζαρταλούδη.

Ὁ κάθε ποιμένας ἔχει ἤδη ἐντοπίσει στὴν μακρὰ του ἐμπειρία τέτοιους τρόπους ὑποδοχῆς, ποὺ ἀποδίδουν και βρίσκουν ἀνταπόκριση στους νέους. Αὐτοὺς τοὺς τρόπους μπορεῖ νὰ τοὺς ἀνακοινώσει μὲσφ τῆς στήλης μας στους συναδέλφους και συλλειτουργοὺς του, ποὺ διαβάζουν τὸ περιοδικὸ μας, ἔτσι ὥστε οἱ στήλες τοῦ «Ἐφημερίου» νὰ γίνουν τόπος συναντήσεως και ἀνταλλαγῶν, «ἐλευθέρων ζώνων» διακινήσεως ἀγαθῶν και ιδεῶν, ὅπου ὁ καθένας μας θὰ ἐναποθέτει και θὰ ἐκθέτει τὰ «προϊόντα» του και οἱ ἐπισκέπτες θὰ διαλέγουν ἐλεύθερα και θὰ παίρνουν κατὰ δούληση.

Ἰδιαιτέρα αὐτὴ τὴ στιγμή ἔχουμε ὅλοι μας ἀνάγκη τὴν ἀνταλλαγὴ τῆς πολυτιμῆς ἐμπειρίας των ἄλλων. Ἄς μὴ στερήσουμε ὁ ἕνας τὸν ἄλλο ἀπὸ τὸν ἐμπλουτισμὸ αὐτῶν των ἀνταλλαγῶν. Κάθε πρόταση θὰ τῆχει προσεκτικῆς ἀκοράσεως και προβολῆς. Τὸ ὑποσχόμεθα. Καλὴ χρονιά!

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

Τοῦ κ. **ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ**
Καθηγητοῦ Παν/μίου Θεσσαλονίκης

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἀπὸ τῆ σελίδα 262 τοῦ προηγουμένου τεύχους)

2. Ἡ ἀπάντησις στὸ δεύτερο σκέλος τοῦ ἐρωτήματος, γιατί δὲν ψάλλονται κατὰ τὶς μεγάλες ὥρες ἀλληλουάκια, εἶναι ἀρκετὰ δύσκολη, ἴσως, ἀπ' ὅτι φαίνεται, καὶ ἀδύνατη.

Νομίζω πὼς μποροῦν νὰ ὑποστηριχθοῦν δυὸ πιθανὲς ἐρμηνεῖες ὄχι ὅμως ἀπόλυτα ἱκανοποιητικῆς. Ἡ μία μπορεῖ νὰ εἶναι ὁ πένθος χαρακτήρας τῶν μεγάλων ὥρῶν τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς, πού βρίσκεται σὲ ἀντίθεσι μὲ τὸ δοξολογικὸ καὶ χαρούμενο χαρακτῆρα τοῦ «Ἀλληλουΐα». Οἱ ἀκολουθίες τῶν μεγάλων ὥρῶν τῶν Χριστουγέννων καὶ τῶν Θεοφανείων ἔχουν ποιητῆ κατὰ μίμησι τῶν μεγάλων ὥρῶν τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς καὶ διατηροῦν ἐν πολλοῖς τὸν κατανυκτικὸν χαρακτῆρα ἐκείνων. Τὸ «Ἀλληλουΐα» ὅμως ἀπὸ τὴ λειτουργικὴ μας παράδοσι δὲν θεωρεῖται μόνον χαρμόσυνος, ἀλλὰ καὶ κατανυκτικὸς ὕμνος. Ἀντικαθιστᾷ, ὡς γνωστὸ, τὸ «Θεὸς Κύριος...» κατὰ τὶς καθημερινῆς τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς καὶ κατὰ τὶς πρώτες ἡμέρες τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος. Καὶ τὸ σπουδαιότερο, ἀπαντᾷ, ὅπως εἶδαμε, καὶ στὸν ἑσπερινὸ τῆς ἴδιας τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς. Δὲν εἶναι νοητὸ ἐκεῖ μὲν νὰ μὴ ψάλλεται ὡς χαρμόσυνος, ἐδῶ δὲ νὰ ψάλλεται ὡς κατανυκτικὸς ὕμνος.

Σχετικὰ καὶ κάπως διαφοριστικὰ εἶναι τὰ γραφόμενα στὴν § 43 τοῦ «Τυπικοῦ τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας» τοῦ Γ. Βιολάκη, ἐκδ. Μ. Σαλιβέρου, ἐν Ἀθήναις 1921, σελ. 37: «Τὸ δὲ παραλείπειν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Πάσχα καὶ ταῖς λοιπαῖς τῆς Διακαινησίμου Ἑβδομάδος ἡμέραις μετὰ τὸν Ἀπόστολον καὶ τὸ Κοινωνικὸν τὸ «Ἀλληλουΐα», οὐδαμοῦ τῶν ἀρχαίων Τυπικῶν εὑρεταί... καὶ ὀφείλουσιν οἱ χοροὶ ψάλλειν τοῦτο». Ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω φαίνεται ὅτι μερικοὶ θεωροῦσαν τὴν ψαλμωδία του ἀνάρμοστη κατὰ τὸ Πάσχα καὶ τὴ Διακαινήσιμο ἑβδομάδα, προφανῶς ἢ γιατί τοῦ ἀπέδιδαν κατανυκτικὸν χαρακτῆρα ἢ γιατί ἦσαν ἐπηρασμένοι ἀπὸ τὴ λειτουργία τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, ὅπου, ὅπως εἶναι γνωστὸ, ψάλλεται τὸ «Ἀνάστα, ὁ Θεὸς, κρίνων τὴν γῆν...», στιχολογούμενο, κατὰ τὸν τύπον τῶν ἀρχαίων προκειμένων, μὲ τοὺς στίχους τοῦ 8ου ψαλμοῦ, ἀπὸ τὸν ὁποῖο καὶ προέρχεται (στίχ. 8). Τὸ Τυπικὸν στὴν περίπτωσι αὐτῇ ἔχει ἀσφαλῶς δίκαιο, ἀφοῦ στὰ λειτουργικὰ μας βιβλία σημειώνεται καὶ γιὰ τὸ Πάσχα καὶ γιὰ τὶς ἡμέρες τῆς Διακαινησίμου ἑβδομάδος τὸ «Ἀλληλουΐα» μετὰ τὸν ἀπόστολο, μὲ εἰδικούς μάλιστα κάθε φορὰ χαρμόσυνους στίχους.

Δευτέρα ἐρμηνεία πού μπορεῖ νὰ ὑποστηριχθῇ εἶναι ὅτι τὸ ἀλληλουάριο εἶναι ὀργανικὸ στοιχεῖο τῆς

θείας λειτουργίας. Σ' αὐτῇ προαναγγέλλει τὴν ἀκρόασι τοῦ εὐαγγελικοῦ ἀναγνώσματος καὶ προπαρασκευάζει γι' αὐτὸ, ὅπως διδάσκουν οἱ ἐρμηνευταὶ τῆς θείας λειτουργίας πατέρες (βλέπε Γερμανοῦ Κωνσταντινοπούλου, Ἱστορία ἐκκλησιαστικῆ καὶ μυστικῆ θεωρίας: «Ἀλληλουΐα» κῆρυξ τοῦ εὐαγγελίου, κράζων «ὁ Κύριος ἔρχεται» καὶ Συμεῶν Θεσσαλονίκης, Ἐρμηνεία ξς': «Πρὸ τοῦ εὐαγγελίου δὲ τὸ «Ἀλληλουΐα» ὕμνος, ὁ δὲ αἶνον Θεοῦ καὶ ἐπιδημίαν δηλοῖ τῆς θείας χάριτος, ἥτις ἐστὶν ἡ τοῦ εὐαγγελίου ἀνάγνωσις»). Εἶναι δηλαδὴ ἓνα εἶδος δοξολογικοῦ προκειμένου τοῦ εὐαγγελίου, πού καλύπτει, ὅπως καὶ ἄλλοτε γράψαμε, τὴν ἀνάγνωσι τῆς εὐχῆς πρὸ τοῦ εὐαγγελίου, τὴ θυμίασι, τὴν εὐλογία τοῦ εὐαγγελιστοῦ διακόνου καὶ τὴ μετάβασί του στὸν ἄμβωνα. Στὴν περίπτωσι τῶν μεγάλων ὥρῶν οὔτε λειτουργία τελεῖται οὔτε εὐχὴ πρὸ τοῦ εὐαγγελίου λέγεται καὶ τὸ εὐαγγέλιο διαβάξεται ἀπὸ τὸν ἱερέα πρὸ τῆς ὥραιας πύλης. Ἀσφαλῶς οὔτε θυμίασι γινόταν, ἀφοῦ αὐτὴ ἔχει γίνει κατὰ τάξιν κατὰ τὴν ψαλμωδία τῶν ἰδιομέλων. Ἀντίθετα κατὰ τὸν ἑσπερινὸ ψάλλεται τὸ «Ἀλληλουΐα», γιατί κατὰ μὲν τὴ Μεγάλῃ Παρασκευῇ ἐτελεῖτο στὴ συνέχεια ἢ λειτουργία τῶν Προηγιασμένων κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους, κατὰ δὲ τοὺς ἑσπερινούς τῶν Χριστουγέννων καὶ τῶν Θεοφανείων τελεῖται, ἐκτὸς ἐξαιρέσεων, ἢ λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου. Τὸ εὐαγγέλιο ἐξ ἄλλου τοῦ ἑσπερινοῦ λέγεται ἀπὸ τὸ διάκονο ἀπὸ τὸν ἄμβωνα καὶ ἀσφαλῶς ἢ ψαλμωδία τοῦ ἀλληλουαρίου προϋποθέτει καὶ τὴν προσφορὰ κατ' αὐτὸ θυμιάματος.

Κατὰ τῆς ἐρμηνείας αὐτῆς, περισσότερο πάντως πιθανῆς ἀπὸ τὴν πρώτη, ἀντιλέγει ἢ ψαλμωδία τοῦ «Ἀλληλουΐα» σὲ ἄλλες περιπτώσεις ἐκτὸς τῆς θείας λειτουργίας. Καὶ γιὰ μὲν τὶς ἀκολουθίες τοῦ ἁγίου βαπτίσματος, τοῦ γάμου, τοῦ μοναχικοῦ σχήματος καὶ τῶν ἐγκαινίων εἶναι ἐκτὸς ἀμφιβολίας ὅτι οἱ ἀπόστολοι καὶ τὰ εὐαγγέλια τοὺς —ἐπομένως καὶ τὸ ἀλληλουάριο— δὲν ἀνέκουν ὀργανικὰ στὶς ἀκολουθίες αὐτές, ἀλλὰ στὴ θεία λειτουργία, μὲ τὴν ὁποία ἦταν ἀνεκαθεν συνδεδεμένα. Γιὰ τὶς ἄλλες ὅμως περιπτώσεις (ἁγιασμοί, εὐχέλαιο, νεκρώσιμες ἀκολουθίες κ.λπ.) δὲν συμβαίνει τὸ ἴδιο, τουλάχιστον στὴ μεταγενεστέρα πράξι.

Ἀπὸ ὅσα ἀνωτέρω εἶδαμε συμπεραίνουμε πὼς τὸ βέβαιο εἶναι ὅτι δὲν ψάλλεται τὸ «Ἀλληλουΐα» πρὸ τοῦ εὐαγγελίου κατὰ τὶς ἀκολουθίες τῶν μεγάλων ὥρῶν. Ἡ αἰτία ὅμως γιὰ τὴν ὁποία δὲν ψάλλεται παραμένει μᾶλλον σκοτεινῇ.

ΤΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΣΗΜΕΡΑ*

Τοῦ Ἀρχιμ. ΣΥΜΕΩΝ ΧΑΤΖΗ
Ἱεροκήρυκος Ἱ. Μητροπόλεως Πατρῶν

Τὸ θέμα τῆς παρουσίας εἰσηγήσεως ἐντάσσεται, ὅπως εἶναι φυσικό, μέσα στὸ γενικότερο θέμα τοῦ Συνεδρίου μας «Ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ τρισπὸν ἀξίωμα τοῦ Χριστοῦ» καὶ ἀντιστοιχεῖ στὸ λεγόμενο «Προφητικὸ ἀξίωμα τοῦ Χριστοῦ».

Γιὰ τὴν καλύτερη ἐξέταση τοῦ θεματός μας θὰ τὸ χωρίσουμε σὲ 3 μέρη. 1) Ποῖο εἶναι τὸ περιεχόμενο τοῦ διδακτικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας σήμερα. 2) Ποῖα τὰ χαρακτηριστικὰ του γνωρίσματα καὶ 3) Ποῖοι οἱ τρόποι: μὲ τοὺς ὁποίους ἀσκεῖται σήμερα τὸ ἔργο αὐτό.

Α) Ποῖο τὸ περιεχόμενο τοῦ διδακτικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας σήμερα.

Δὲν εἶναι δυνατόν δέξασθαι μέσα στὰ πλαίσια μᾶς εἰσηγήσεως νὰ περιμένει κανεὶς νὰ ἀναφερθοῦμε λεπτομερῶς στὸ περιεχόμενο τῆς διδασχῆς τῆς Ἐκκλησίας. Γι' αὐτὸ περιοριζόμεθα νὰ υπογραμμίσουμε σχετικὰ μὲ αὐτὸ τὸ ἐξῆς βασικό: Ὅτι δηλ. ἡ διδασχὴ τῆς Ἐκκλησίας σήμερα, τὸ μῆνυμά της, ἡ μαρτυρία της ταυτίζεται μὲ τὸ κήρυγμα τῶν Πατέρων καὶ Διδασκάλων της, μὲ τὸ μῆνυμα καὶ τὴ διδασκαλία ὄλων τῶν Ἀγίων της. Ὅτι εἶναι: τὸ ἴδιο τὸ κήρυγμα τῶν Ἀποστόλων. Τὸ ἴδιο τὸ κήρυγμα τοῦ Χριστοῦ.

Ἀλλοίμονο, ἂν τὸ σημερινὸ κήρυγμα τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἦταν τὸ ἴδιο τὸ κήρυγμα ποὺ ἀκούστηκε γιὰ πρώτη φορὰ στὴς πλαγιὰς τῶν λόφων καὶ τὴς ἀκρογιαλιὰς τῆς Γαλιλαίας ἀπὸ τὸ θεῖο Ραβδί.

Τότε τὸ κήρυγμα τῆς Ἐκκλησίας σήμερα δὲν ἔποτελοῦσε συνέχεια τοῦ κηρύγματος τῆς Μᾶς, Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας. Τότε τὸ κήρυγμά της δὲν θὰ εἶχε θεῖα προέλευση. Τότε ἡ Ἐκκλησία θὰ παρέδιδε τὴν ἐντολὴ τοῦ Ἰησοῦ Της, ποὺ καθορίζει καὶ τὸ περιεχόμενο τοῦ κηρύγματος της. «Προευθέτης μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη... διδάσκοντες αὐτούς... πάντα ὅσα ἐνετείλαμην ὑμῖν» (Ματθ. 28,20).

Ἡ Ἐκκλησία πάντοτε φρόντιζε ὥστε ἡ φωνὴ της νὰ εἶναι ἡ ἴδια ἡ φωνὴ τοῦ Χριστοῦ καὶ ὁ λόγος Της ὁ λόγος Του, ὥστε νὰ ἐκπληρώνεται μέσα σ' ὄλους τοὺς αἰῶνες ἐκεῖνο ποὺ εἶπε ὁ Χριστὸς στοὺς μαθητάς Του «ὁ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει: καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ» (Λουκ. 10,16), ἀφοῦ οἱ Διδάσκαλοι της μεταφέρουν στοὺς ἀνθρώπους τὰ λόγια αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ.

Καὶ ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ὅταν ὀρθῶς διδάσκεται, ὅταν ὀρθοτομῆται, εἶναι πάντοτε ἐπίκαιρος καὶ ἱκανοποιεῖ τὴς ψυχικὰς ἀνάγκας ὄλων τῶν ἀνθρώπων ἀνεξαρτήτως ἐθνικότητας, μορφώσεως καὶ ἡλικίας.

«Τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ —ἐλεγε ὁ Ἱ. Αἰγυπτίνος— ὁμοιάζουν μὲ τὴν ἀπέραντη θάλασσα, τῆς ὁποίας ἡ γλυκεῖα ἐπιφάνεια ἀπλώνεται εἰς τὴν παραλίαν ὥραία καὶ

εὐχάριστος καὶ διὰ τὸ μικρὸ παιδί, ἀλλὰ τῆς ὁποίας τὰ ἀπροσμέτρητα βάθη παραμένουν ἀγνωστα καὶ εἰς τοὺς μεγαλύτερους ἐξερευνητάς».

Ὅταν στὴς ἐκκλησίες τῆς Γαλιλαίας ἐμφανίστηκαν ἄνθρωποι διαστρέφοντες τὸ Εὐαγγέλιο ποὺ κηρύχθηκε ἐκεῖ ἀπὸ τὸν Ἀπόστολο τῶν Ἐθνῶν, ὁ Ἀπ. Παῦλος στέλνει σ' αὐτούς τὴν πρὸς Γαλάτας ἐπιστολὴ του στὸ πρῶτο κεφάλαιο τῆς ὁποίας λέγει αὐτὰ τὰ χαρακτηριστικά:

«Θαυμάζω ὅτι οὕτω ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον... Ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζεσθε ὑμῖν παρ' ὃ εὐαγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. Ὡς προεῖρήκαμεν, καὶ ἄρτι: πάλιν λέγω· εἴ τις εὐαγγελίζεσθε παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω» (Γαλ. 1, 6,9).

Ἰδιαίτερος ὑπογραμμίζουμε τὴ σύσταση ποὺ κάνει ὁ Ἀπ. Παῦλος στοὺς χριστιανούς νὰ μὴ μετακινήθουν ἀπὸ τὴν πίστη τοῦ τοῦ ἐδίδαξε, ἀκόμη καὶ ἂν τυχὸν αὐτὸς ὁ ἴδιος τοὺς διδάξει: στὸ μέλλον διαφορετικὸ εὐαγγέλιο ἀπὸ ἐκεῖνο ποὺ ἤδη τοὺς εἶχε διδάξει! Γιὰ τὴν ὁποία λέγει: ἀμέσως παρακάτω (Γαλ. 1, 11-12), τὸ Εὐαγγέλιο ποὺ τοὺς εἶχε διδάξει: τὸ παρέλαβε ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὸ Χριστὸ καὶ κανεὶς δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τὸ ἀλλοιώσει. («Τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ οὐκ ἔστι κατὰ ἄνθρωπον· οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ οὔτε ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ»).

Στόχος λοιπὸν καὶ φροντίδα καὶ ἀγῶνας καὶ ἀγωνία τῶν ἀσκούτων τὸ διδακτικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας ἦταν καὶ εἶναι νὰ κηρύττουν ἀνόθευτον καὶ ἀπαραχάρακτον «τὴν ἀπαξ παραδοθεῖσαν τοῖς ἁγίοις πίστιν» (Ἰούδα, 3).

Καὶ γιὰ νὰ μὴ γίνον ἀπὸ Μάρτυρες τοῦ Χριστοῦ («Ἔσεσθέ μοι μάρτυρες...» Πράξ. 1,9), καὶ γιὰ νὰ μὴ ἀδικήσουν τὸν ἄνθρωπο, γιὰ τὸν ὁποῖο τροφή ζωῆς εἶναι ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ ὄχι ὁ ἀνθρώπινος λόγος.

Ὅσοι δὲν πρόσεξαν καὶ δὲν προσέχουν πολὺ στὸ σημεῖο αὐτό, ἀλλὰ παρεβάλλουν στὸ λόγο τοῦ Θεοῦ τὰ πάθη τους ἢ τὴ στενοκαρδία τους ἢ τὴ μικρόνοιά τους ἢ τὴς πολιτικὰς τους τοποθετήσεις κ.λπ. παθαίνουν ὅ,τι ἐπαθάν οἱ Νομοδιδάσκαλοι τῆς ἐποχῆς τοῦ Χριστοῦ, τοὺς ὁποίους ἐταλάνησε ὁ θεῖος Διδάσκαλος, ὅταν ἔλεγε «Οὐαὶ ὑμῖν... οἱ λέγοντες· ὅς ἂν ὁμῶς ἐν τῷ Ναῶ, οὐδὲν ἔστιν, ὅς δ' ἂν ὁμῶς ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ Ναοῦ ὀφείλει. Μωροὶ καὶ τυφλοὶ· τίς γὰρ μεῖζων ἔστιν ὁ χρυσὸς ἢ ὁ Ναὸς ὁ ἁγιάζων τὸν χρυσόν;... Οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἥδυσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμνον καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ τὸν ἔλεον καὶ τὴν πίστιν· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι· κἀκεῖνα μὴ ἀφείνα» (Ματθ. 23, 16-17, 23). Ἡ ἀφέντες τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων» (Μάρκ. 7,8).

Ἡ μεγαλύτερη παράβασις τοῦ Νόμου τοῦ Θεοῦ (ἡ θανατικὴ καταδίκη τοῦ Κ.ἡ.Ι.Χ.) διαπράχθηκε στὸ δ-

(*) Εἰσηγήση στὸ Ἱερατικὸ Συνέδριο τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Πατρῶν (22-23.11.1982).

νομα της τηρήσεως του Νόμου του Θεού. («Ἡμεῖς νόμον ἔχομεν καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὁ φ ε ἰ λ ε ἰ ἀ π ο θ α γ ε ῖ γ» Ἰω. 19,7).

Ὅταν παρεμβάλλει κανείς τή δική του σκέψη καὶ τίς δικές του πεποιθήσεις καὶ ἀξιολογήσεις τὴν ὥρα πού κηρύττει τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ, εἶναι φυσικὸν ὄχι μόνον νὰ πλαστογραφῇ τὴν πραγματικότητα παρουσιάζοντας τὰ λόγια τοῦ σάν λόγια Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ πολλές φορές νὰ διδάσκει στὸ ὄνομα τοῦ Εὐαγγελίου ἀντιευαγγελικὲς διδασκαλίες καὶ στὸ ὄνομα τῆς Ὁρθοδοξίας ἀντορθόδοξες θέσεις καὶ νὰ «πλασφημεῖται» ἔτσι ἐξ αἰτίας τῶν χριστιανῶν διδασκάλων τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ «ἐν τοῖς ἔθνεσι» — στὸ σύγχρονο κόσμον (πρβλ. Ρωμ. 2,24).

Γιὰ τίς παραχαράξεις τῆς δογματικῆς διδασκαλίας ἢ Ἐκκλησία ἔχει σάν ἀμυντικὸ ὄπλο τὸν ἀφορισμὸ, τὴν ἀποκοπή δηλ. τοῦ αἰρετικοῦ καὶ τοῦ ἀπίστου ἀπὸ τὸ σῶμά Τῆς. Στὰ ἄλλα ὅμως θέματα, ὅπως π.χ. τὰ κοινωνικά, τὰ λειτουργικά - τελετουργικά, διοικητικά κ.λπ. δὲν ἔχει πάντοτε παρόμοιο ἀποτελεσματικὸ ὄπλο. Καὶ εἶναι τοιοῦτοτρόπως πολὺ πιθανὸ νὰ ὑποστηρίζονται — μὲ φανατισμὸ πολλές φορές — ἐκ διαμέτρου ἀντίθετες ἀπόψεις γιὰ ἓνα καὶ τὸ αὐτὸ θέμα, καὶ ὅμως οἱ ὑποστηρικταὶ καὶ τῶν δύο ἀπόψεων νὰ παραμένουν — ὅπως ἄλλωστε εἶναι τοῦτο φυσικὸ — μέσα στοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας.

Γιὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς ἀπατεῖται πολλὴ προσοχή, πολλὴ ἀγιογραφικὴ καὶ ἀγιοπατερικὴ μελέτη καὶ πρὸ πάντων πολλὴ προσευχὴ ὥστε τὸ σημερινὸ κήρυγμα τῆς Ἐκκλησίας, καθὼς ἀσχολεῖται μὲ τὰ προβλήματα τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου καὶ τοῦ συγχρόνου κόσμου νὰ μὴ εἶναι: παρὰ ἢ ἀπάντηση πού δίνει σ' αὐτὰ ἢ «ἅπαξ παραδοθεῖσα τοῖς ἁγίοις πίστις», τῆς ὁποίας ἢ ἐπικαιρότης εἶναι: διαχρονικὴ καὶ αἰώνια.

Β) Χ α ρ α κ τ η ρ ἰ σ τ ι κ ἄ γ ν ω ρ ῖ σ μ α τ α τ ῆ ς δ ἰ δ α χ ῆ ς τ ῆ ς Ἐ κ κ λ η σ ῖ α ς.

Σὲ διδασκτικὰ ἐγχειρίδια τῆς χριστιανικῆς Ὁμιλητικῆς βλέπουμε νὰ ἀναγράφονται: συνήθως τὰ κάτωθι: χαρακτηριστικὰ τοῦ χριστιανικοῦ κηρύγματος, πού ἀναμφίβολα εἶναι: χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα ὁλοκλήρου τοῦ περιεχομένου τῆς διδασχῆς τῆς Ἐκκλησίας. Ἔτσι τὸ κήρυγμα τῆς Ἐκκλησίας εἶναι:

α) Ἀποκαλυπτικὸ. Ἐκείνος πού ἀσκεῖ τὸ ἔργο αὐτὸ ἠμιλεῖ ἀντλώντας ἀπὸ τῆς θεῖας Ἀποκάλυψι: («ἐκ τῆς θεῖας Ἀποκαλύψεως» ὄχι: «ἐπὶ τῆς θεῖας Ἀποκαλύψεως»).

β) Τριαδολογικὸ. Ὁμολογεῖται μὲ τὸ κήρυγμα τῆς Ἐκκλησίας ἢ πίστη τῆς στὸν Τριαδικὸ Θεό, πού εἶναι κοινωνία προσώπων.

γ) Χριστοκεντρικὸ. Κηρύσσεται δηλαδὴ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία «Χριστὸς Ἐσταυρωμένος καὶ ἐγγηγεμένος ἐκ νεκρῶν».

δ) Βιβλικὸ. Κατὰ τὴν ἔκφραση συγχρόνου θεολόγου «τὸ κήρυγμα πηγάζει ἐκ τῆς Γραφῆς, ἐκφράζεται διὰ τῆς Γραφῆς καὶ ὁδηγεῖ εἰς τὴν Γραφήν».

ε) Ἐκκλησιολογικὸ. Ἀποβλέπει: στὴ συνειδητὴ ἔνταξη τοῦ ἀνθρώπου μέσα στὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας.

στ) Λειτουργικὸ. Ἡ λατρεία πρέπει νὰ γίνεται «κατ' ἐπίγνωσιν». Ὑπάρχει: ἢ ἀποψη ὅτι: ὁ ὅρος Ὁρθόδοξία δὲν

σημαίνει μόνον τὸ «ὀρθῶς δοκεῖν» (τὸ νὰ πιστεῖται κανεὶς ὀρθά), ἀλλὰ καὶ τὸ «ὀρθῶς δοξάζειν» (τὸ νὰ δοξολογεῖται καὶ νὰ λατρεῖται κανεὶς σωστά — θεάρεστα τὸ Θεό). Καὶ

ζ) Ἀγιοπνευματικὸ. Ὁ διδάσκαλος τῆς Ἐκκλησίας πρέπει νὰ εἶναι πνευματοκίνητος καὶ οἱ διδασκόμενοι νὰ γίνωνται πνευματοφόροι.

Σ' αὐτὰ πού εἶναι θεολογικὰ καὶ κάπως θεωρητικὰ θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ προσθέσει καὶ μερικὰ ἄλλα χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τῆς διδασχῆς τῆς Ἐκκλησίας πού πηγάζουν μὲν ἀπὸ τὰ προαναφερθέντα κύρια χαρακτηριστικά, ἔχουν ὅμως περισσότερο πρακτικὸ χαρακτήρα.

1. Τὸ κήρυγμα - διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας πρέπει νὰ ἔχει ἐνοποιητικὸ καὶ ὄχι: διασπαστικὸ χαρακτήρα. Τὰ μέλη τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας ἀποτελοῦμε ἓνα ἐνιαῖο σύνολο. Εἴμεθα σῶμα Χριστοῦ, καὶ μέλη ἐκ μέρους. Ὡς ἐκ τούτου καλεῖται: ἢ Ἐκκλησία μὲ τὸ διδασκτικὸ τῆς ἔργο νὰ οἰκοδομῇ τὴν ἐνότητα αὐτῆ. Οἱ διάκονοι τοῦ Θεοῦ λόγου πρέπει: νὰ ἐπιδιώκουν νὰ συνδέουν τοὺς πιστοὺς μὲ τὸ Χριστὸ καὶ τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ὄχι: μὲ τὸ ἄτομο τὸ δικό τους. (Παράδειγμα τὸ κήρυγμα τοῦ Ἀπ. Παύλου βλ. Α' Κορ. 1, 10-15).

Ἡ ὀργάνωσις τῆς Ἐκκλησίας σὲ αὐτοκέφαλες Ἐκκλησίες, σὲ μητροπόλεις, σὲ ἐνορίες, σὲ μοναχικὲς ἀδελφότητες ἔχει: σάν στόχο τὴν καλύτερη διαποιήμανση καὶ σωστότερη χριστιανικὴ ἀγωγή τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ δὲν πρέπει: νὰ συντελεῖ στὸν κατακερματισμὸ καὶ τὴ διάσπαση τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας.

Ἀκουόγεται συχνὰ ὅτι: ἢ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας εἶναι: ἐπιβεβλημένη σήμερα περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορά. Γιατί: ἔχει: νὰ ἀντιμετωπίσει πολλοὺς καὶ ὀργανωμένους ἔχθρους. Δὲν συμφωνῶ ἀπολύτως.

Ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἐπιβάλλεται: γιὰ νὰ μπορέσει: αὐτὴ νὰ ἀντιμετωπίσει μεγάλους ἢ πολλοὺς ἔχθρους. Γιατί: τότε ἢ ἐνότης θὰ μετεβάλλετο σὲ μέσο. Ἐνῶ ἢ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας πρέπει: νὰ προβάλλει: μπροστά μας: σὰ σκοπὸς. Σὰ δικαίωση καὶ οὐσία τῆς Ἐκκλησίας.

Πολλοὶ στὸ ὄνομα τῆς ἀλήθειας ἢ καλύτερα στὸ ὄνομα τῆς δικῆς τους ὑποκειμενικῆς ἀλήθειας, διασποῦν τὴν ἐνότητα τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος. Ἀλλὰ ἂς μὴ ξεχνῶμε ὅτι: ὁ Χριστὸς εἶναι: καὶ ἢ Ἀλήθεια («Ἐγὼ εἰμι ἢ Ἀλήθεια», διεκήρυξε ὁ ἴδιος) καὶ ἢ Ἀγάπη (ἀφοῦ «ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν»).

Γι' αὐτὸ ἤλθε, καὶ «ἵνα μαρτυρήσῃ τῇ ἀληθείᾳ» (Ἰω. 18,37), καὶ «ἵνα τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἓν» (Ἰω. 11,52).

Πολλὲς φορές ἀντὶ τοῦ Χριστοῦ πού εἶναι: καὶ ἢ Ἀλήθεια καὶ «ἢ εἰρήνη ἡμῶν» (Ἐφεσ. 2,14), μπαίνει: τὸ δικό μας ἐγὼ (ἀτομικὸ ἢ ὁμαδικὸ) πού εἶναι: ταυτόχρονα καὶ φέμμα καὶ διάσπαση.

Ἡ ἀλήθεια θρῐσκειται: μόνον μέσα στὴν ἀγάπη, τὴν ἀληθινὴ ἀγάπη (ἢ Ἐκκλησία πού εἶναι ἢ κεντρὸς τῆς ἀληθείας εἶναι: ἐνότης) καὶ ἢ ἀληθινὴ ἀγάπη - ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας ἐπιτυγχάνεται: μόνον «ἐν Χριστῷ», ὁ Ὁπίστος εἶναι: καὶ ἢ Ἀλήθεια καὶ ἢ «εἰρήνη ἡμῶν».

Ὁ συνδυασμὸς δὲ ἀληθείας καὶ ἀγάπης θὰ φέρε: τὴ λύση: στὰ ἀναφυόμενα: κάθε φορά: προβλήματα καὶ τίς παρουσιαζόμενες ἀντιθέσεις.

(Συνεχίζεται)

ΟΙ «ΝΕΕΣ ΑΙΡΕΣΕΙΣ» ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΒΟΥΛΗ*

Τοῦ π. ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΥ

Δρ. Θεολ., Δρ. Φιλολ., Γραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

2

Ἔχουμε ἤδη ἀναφερθῆ στὴν ἐπιστολὴ τῶν Γάλλων γονέων, παιδιὰ τῶν ὁποίων ἔπασαν θύματα σὲ ἀκραίες αἱρέσεις. Ἐκεῖ γίνεται λόγος καὶ γιὰ πολιτικές δραστηριότητες τῶν «αἱρέσεων».

Γιὰ τὴν «Ἐνωτικὴ Ἐκκλησία» τοῦ Μοῦν ἐπὶ παραδείγματι, ἀναφέρεται ὅτι χρησιμοποιοῦν τὰ θύματά της ὄχι μόνο γιὰ νὰ ἀποκτήσῃ χρήματα ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ κάμῃ πολιτικές ἐκστρατείες στὴς ΗΠΑ.

Ἦδη ἀπὸ τὸ 1973 - 1974 ὁργανώθησαν ἀπὸ τὴν ομάδα αὐτὴ ἐκδηλώσεις συμπαραστάσεως στὸν πρόεδρο Νίξον, πὺ ὅπως ἐδήλωνε ὁ κ. MOON ἦταν «ἐκλεκτός τοῦ Θεοῦ» (γ' αὐτὸ τὸ θέμα δὲς Ἀ. Ἀλεβιζοπούλου, Ψυχοναρκωτικά, σελ. 20 - 32). Ἀλλὰ καὶ ἀργότερα ἢ ὁργάνωσι τοῦ Μοῦν δραστηριοποιήθηκε σὲ διάφορες ἐκλογικὲς ἐκστρατείες στὴν ὑπηρεσία ἐ γ ὁ ς κόμματος καὶ μάλιστα μ ἰ α ς τάσεως στὸ κόμμα αὐτό, τῆς Νέας Δεξιᾶς.

Στὴ Γερμανία, ὅταν οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Μοῦν μὲ ἐντολὴ τοῦ «πατέρα» ἐπεχείρησαν νὰ ἀντικαταστήσῃ τὸν προεκλογικὸ ἀγῶνα γιὰ νὰ ὑποστηρίξουν τοὺς χριστιανοδημοκράτες, τὸ κόμμα αὐτὸ τοὺς ἀπαγόρευσε μὲ δικαστικὰ μέτρα τὴν ἀπρόσκλητη συμπαραστάσι. Εἶναι γνωστὸ πῶς στὴ χώρα αὐτὴ ὄλα τὰ μεγάλα κόμματα ἔχουν φανερά ταχθῆ κατὰ τῆς «θεοκρατίας» τοῦ κορεάτου «μεσσία».

Στὴ Λατινικὴ Ἀμερικὴ ἡ ὁργάνωσι τοῦ Μοῦν Causa ἔχει πρόεδρό της τὸν συνταγματάρχην Βο Hi Pak, δεξὶ χεῖρι τοῦ Μοῦν. «Αὐτὴ τὴ φορὰ βλέπουμε τὸν μίστερ Μοῦν νὰ προσπαθῆ νὰ συνεταιρισθῆ μὲ τὴν ἐξουσία, προσφέροντας συνήθως μεγάλα κεφάλαια, ὅπως στὴν Οὐρουγουάη, καλλιεργώντας τὴ φιλία ἰσχυρῶν τῆς ἡμέρας, πὺ κ: αὐτοί, ποτίζονται» μὲ δολλάρια, ὅπως στὴν Ὀνδούρα, καὶ ὑποστηρίζοντας τίς πράξεις τῶν Κυβερνήσεων πὺ εἶναι ἀρεστὲς μὲ τίς ἐφημερίδες του, μὲ τοὺς ραδιοφωνικοὺς σταθμοὺς του καὶ μὲ τὴν ὁργάνωσι σεμιναρίων, διδάσκοντας «τὴ μόνη ἰδεολογία πὺ εἶναι ἱκανὴ νὰ νικήσῃ τὸν κομμουνισμό», δηλαδὴ τὴ δική του».

Οἱ Γάλλοι γονεῖς, στὴν ἴδια ἐπιστολῇ, πληροφοροῦν τοὺς εὐρωβουλευτὲς πῶς ἡ Causa ἐγκαθίσταται τώρα στὴν Εὐρώπη. Τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1983 ὁργανώθηκε ἓνα παγκόσμιον συνέδριον τῶν μέσων ἐνημερώσεως στὸ Παρίσι, τὸ Βερολίνο, τὴ Βόννη καὶ τὸ Λονδίνο ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ ἴδιου τοῦ Βο Hi Pak, Ἐκεῖ εἶχαν προσκληθῆ πολ-

λὲς προσωπικότητες πὺ διόλου δὲν ὑποψιάζονταν πῶς πρόκειται γιὰ μιὰ ἐπιχείρησι τοῦ μίστερ Μοῦν· δὲν ἤξεραν ἴσως καθόλου περὶ τίνας πρόκειται.

Ἄραγε νὰ συνέβη τὸ ἴδιον καὶ μὲ τοὺς Ἑλληνες δημοσιογράφους πὺ πῆραν μέρος στὴν κρουαζιέρα αὐτὴ; Πάντως στὸ συνέδριον τῆς ὁργανώσεως τοῦ Μοῦν «New Era» πὺ ἔγινε πρόσφατα στὴν Ἀθήνα, οἱ Ἑλληνες πὺ πῆραν μέρος δὲν θὰ μπορούσαν νὰ ποῦν πῶς δὲν ἤξεραν περὶ τίνας πρόκειται, γιὰτὶ τὸ γενικὸ θέμα τοῦ συνεδρίου ἀνεφέρετο στὴ λεγόμενῃ «ἐνωτικὴ Θεολογία» καὶ στὸν τρόπο ζωῆς τῆς κινήσεως αὐτῆς. Μάλιστα ὑπογραμμίζετο καὶ ἡ συνεργασία τοῦ «Ἐνωτικοῦ Θεολογικοῦ Σεμιναρίου», δηλαδὴ τῆς Σχολῆς τοῦ Μοῦν.

Ἄς προσέξουν λοιπὸν ὅσοι συνέπραξαν· μάλιστα οἱ ἀκαδημαϊκοὶ μας διδάσκαλοι καὶ ὅσοι πρόσφεραν «διευκολύνσεις» στὸν συντομιστὴ τοῦ συνεδρίου, πὺ εἶναι ἐλληρικῆς καταγωγῆς. Πάντως καὶ τὸ γεγονός αὐτὸ δεβαώνει τὴν ἀποψὶ τῶν Γάλλων γονέων, ὅτι οἱ πολιτικὲς διασυνδέσεις τοῦ κ. Μοῦν ἐπεκτείνονται στὸ χῶρον τῆς Εὐρώπης· ναι, ἔφθασαν καὶ μέχρι τὴ χώρα μας!

Μιὰ ἄλλη ομάδα πὺ ἐπισημαίνεται στὴν ἐπιστολῇ τῆς Adfi εἶναι ἡ σαηντόλοτς. Στὴ Δ. Εὐρώπη, «ἡ Ἐκκλησία τῆς σαηντόλοτς διαμαρτύρεται ἔντονα γιὰ θρησκευτικὸ διωγμὸ, ἐνῶ ἐκείνη πούλαει πανάκριβα βιβλία, μαθήματα, συσκευές, μαθήματα ψυχοθεραπείας βαφτισμένα μὲ διάφορα περιεργὰ ὀνόματα. Τὰ χρήματα πὺ ἀπαιτοῦνται βαφτίζονται «δῶρο» ἢ «συνεισφορά». Ποιὸν ὄμως ξεγελάει αὐτό; Ἀκόμη κ: ἂν οἱ ὑπηρεσίες πὺ πωλοῦνται ἔτσι εἶχαν μιὰ ὁποιαδήποτε ἀξία, πρόκειται γιὰ ἐπιχείρησι σημαντικὴ καὶ εὐημεροῦσα, ἢ ὁποία πρέπει νὰ ζητήσουμε νὰ ὑπαχθῆ στὴ νομοθεσία τὴν σχετικὴ μὲ τὰ διαμηχανικὰ καὶ ἐμπορικὰ ὀφέλη, τὴ μισθοδοσία, τίς κοινωνικὲς ἀσφαλίσεις..., δὲν ἔχει καμμία σχέση μὲ τὴ θρησκεία».

Γιὰ φαντασθῆτε! Ἡ σαηντόλοτς στὴ Δ. Εὐρώπη ἰσχυρίζεται πῶς εἶναι «Ἐκκλησία» καὶ τὴν ἐναντίον της ἀντίδρασι τὴν χαρακτηρίζει «θρησκευτικὸ διωγμὸ», ἐνῶ στὴν πατρίδα μας ἔχει τὸν τίτλον «Ἰνστιτούτον Φιλοσοφίας Δεκαονοτικῶν Ἑλλάδος» καὶ δὲν ἀναφέρει τίποτε περὶ θρησκείας.

«Ἀκόμη κ: ἂν δὲν ἔχει τίς ἴδιες πολιτικὲς ἐπιδιώξεις μὲ τὴν ὁργάνωσι τοῦ Μοῦν», ὑπογραμμίζουν οἱ Γάλλοι γονεῖς, «ἡ σαηντόλοτς ἔχει προσπαθῆσαι νὰ ἐξαασφάλισῃ ἀτιμωρία μὲ ὄλα τὰ μέσα ὥστε νὰ ἐξακολούθησῃ τίς ἐπικερδεῖς δραστηριότητές της: Ἀπὸ τὴν προστασία πὺ ζητᾶται ἀπὸ σημαντικὲς προσωπικότητες πὺ πολὺ λίγο

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 156 τοῦ ὑπ' ἀρ. 11/84 τεύχους.

ΟΙ ΑΘΛΟΙ ΤΟΥ ΣΑΜΨΩΝ*

(Κριτ. ιγ' 1-ισ')

Του ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗ (†)

Φαίνεται όμως, εξ άλλου, ότι αυτή η αδυναμία του, αν χαρακτηρίσουμε έτσι τη ροπή του προς το γυναικείο κάλλος, δεν έβγαίνει από το βαθύ θρησκευτικό του βίωμα. Είναι αδύνατο να τον φαντασθούμε επιλήξιμο της αλήθειας ότι οι θυγατέρες της Εύας είναι ποίημα, κόσμημα καμωμένο από τον Κτίστη μας. Μέσα στο φως της μεταφυσικής πίστης, τις ένιωθε σαν ένα από τα υπέρτατα δώρα της δημιουργίας. Πού δικαιώνουν τους πόθους του άνδρα. Τους εξαγριίζουν. Ντύνουν, συμβολίζουν κάποιες ιδέες από τις πιο ύψηλες και πιο άγνες, όπως η θεοφύτευτη στον αληθινά γενναίο φιλοπατρία. "Ό,τι λάμπε πατρίδα και έλευθερία, είναι: έννοιες γένους θηλυκού.

Κλείνει: ή παρένθεση.

"Ας προσέξουμε τώρα το αίνιγμα που ο Σαμψών θέ-

(*) Συνέχεια εκ της σελ. 267 του υπ' αρ. 22/1984 τεύχους.

είναι κατατοπισμένες για τις αληθινές δραστηριότητές της και που ειλικρινά πιστεύουν ότι πρόκειται για μία "Έκκλησία" με την ισχύουσα έννοια του όρου — μέχρι τις μεθόδους τις πραγματικά παράνομες για να μη πει κανείς έγκληματικές: την παρείσηψη σαηνετολόγων στις δημόσιες υπηρεσίες, αλλά κυρίως, όπως στις ΗΠΑ, τις κλοπές για να γνωρίσουν κι αντικαταστήσουν έγγραφα υπηρεσιών όπως ή Δικαιοσύνη ή το Δημόσιο Ταμείο που μπορούν να ένοχοποιήσουν την "έκκλησία" αυτή. Οι ατύχητοι κι οι υποκινητές των πράξεων αυτών άλλωστε συνελήφθησαν, δικάστησαν και καταδικάστησαν σε βαρείες ποινές, όπως φυλάκιση, που τις εξέτισαν. Κι ή ίδια ή γυναίκα του άρχηγού, μαντάμ Mary Sue Hubbard "ψηλάφισε" τή φυλακή.

Και ή επιστολή της Adfi καταλήγει:

«Δεν θα παρατείνουμε αυτό το κείμενο, αλλά πολυάριθμες δραστηριότητες της 'Διεθνούς 'Οργανώσεως για τή Συνείδηση του Κρίσνα', των 'Παιδιών του Θεού' κι άλλων υπέπεσαν στην αντίληψη της δικαιοσύνης, τόσο στις ΗΠΑ όσο και στην Ευρώπη. Οι διακηρύξεις του Μαχαρίσι Μαχές Γιόγκι, άρχηγού του 'Υπερβατικού Δικαιολογισμού, που προσφέρουν στις κυβερνήσεις το 'άηττητο' και στα άτομα άσυνήθεις δυνάμεις (ανάλογες των έξοδων, έξυπακούεσαι) θα μάς έκαναν να χαμογελάσουμε αν δεν ξεχωρίζαμε εκεί πίσω μεγάλα οικονομικά μέσα και μια θέληση άχαλίνωτη για δύναμη, κι όλα αυτά να επαναπαύονται πάνω σε άπληη και σκέτη άπάτη».

τει στους συμποσιαστές. 'Αφορά και αυτό τήν έμμομη σκέψη του εκείνων των ήμερών. Χωρίς άλλο, ο θαυμαστός φόβος του λιονταριού ήταν επόμενο ν' άπασχολεί τον ήρωα. "Όχι τόσο σαν προσωπικό του κατόρθωμα, όσο σε συνδυασμό με τή ναζιρική ιδιότητα και τήν άποστολή του σαν έλευθερωτή του λαού, που από τά σπλάχνα του και ο ίδιος είχε προέλθει.

"Όσοι τον τριγύριζαν, ήταν Φιλιισταίοι. 'Αποτελούσαν λοιπόν ένα άκρατήριο προκλητικό. Τήν άτμόσφαιρα, γι' αυτόν, διαπερνούσε μια αύρα που άναρρίπιζε τήν πατριωτική φλόγα του. Τι έδωλεπε στον άθλο που είχε επιτελέσει στην ύπαιθρο; "Ένα γεγονός, έχέγγυο ύλοποίησης του μεγάλου προσωπικού όνειρου που τον διακατείχε. Τής άπελευθέρωσης του λαού του. "Όπου ο ίδιος είχε κληθεί άνωθεν να διαδραματίσει κύριο μέρος.

Στά δικά του μάτια, ή θανάτωση του σκύμου ήταν ένα μήνυμα. Μια βεβαίωση. "Ένα σύμβολο. Το μήνυμα ότι ο 'Υψιστος θα του συμπαραστεκόταν. 'Η βεβαίωση αυτής της άκατανίκητης προστασίας. 'Η εικόνα του τί περιέμενε τον άπτόητο άγωνιστή.

Με τις φυσικές τους δυνάμεις, οι δυο αντίπαλοι, το θηρίο και ο άνθρωπος, έπρεπε να μην άμφιβάλλουν για το αποτέλεσμα. 'Η νίκη, έπωσδήποτε, θα έστερε το βασίλειά των ζώων. Και όμως, έγινε το αντίθετο. Γιατί; Γιατί ή θεία χάρη δυνάμωσε τήν κορωνίδα της κτίσης. Με ύπερφυσικό τρόπο.

"Ο καρπός της πάλης τους ήταν ένα θέαμα - μαρτυρία της παρουσίας 'Εκείνου που το στόμα του δεν προφέρει ψέματα. Μια φωνή που, άπηχώντας τη κάθε πιστός 'Ισραηλίτης, επαναλαμβάνει με το Δαβίδ: «Εύλογητός εί, Κύριε ο Θεός 'Ισραήλ, ο πατήρ ήμών από του αιώνος και έως του αιώνος. Σοί... ή δύναμις... και ή νίκη... Σὺ πάντων άρχεις... και έν χειρί σου, παντοκράτορ, μεγαλύνει και κατισχύσαι τά πάντα» (Α' Παρ. κθ' 10, 11, 12).

Δυσκολίες δεινές και περιπέτειες μεγάλες θα διερχόταν ή ψυχή του Σαμψών. "Όλα αυτά, σ' έναν άλλο, μπορεί να προκαλούσαν άπογοητευτικά συναπαντήματα. 'Αλλά όπως από το στόμα του ψόφιου λιονταριού έγγήκε μέλι, έτσι και απ' αυτά θα προερχόταν γλυκύτατη γεύση, με τήν αίσθηση ότι αυτός ο άνδρας είχε φερθεί τίμια, εκπληρώνοντας το χρέος του.

Νά το λοιπόν, έτοιμο στα χείλη του, το αίνιγμα που

του θύμιζε τα παραπάνω. Ήταν ένα συμβάν, που ένασμενιζόταν να τὸ θυμάται. Χωρίς και τώρα να τὸ συνδέει φανερά με τὸ δικό του πρόσωπο, τὸ προβάλλει: στους ἐχθρούς, μόνο και μόνο ἀπὸ ἔθνη καὶ θρησκευτικὴ καύχηση.

«14 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί βρωτὸν ἐξῆλθεν ἐκ διδρώσκοντος καὶ ἀπὸ ἰσχυροῦ γλυκῦ; Καὶ οὐκ ἠδύναντο ἀπαγγεῖλαι τὸ πρόβλημα ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας».

Τὴ πράγμα που τρώγεται, προήλθε ἀπὸ ὃν που τρώει καὶ τί τὸ γλυκὸ ἀπὸ τὴν ὠμὴ δύναμη; Δύσκολο πράγματι τὸ ἐρώτημα. Μπορεῖ νὰ εἰκασεῖ ὁ νοῦς καὶ νὰ προβάλλει: ἕνα σωρὸ ἐνδεχόμενα. Πάντως, ἦταν ἀδύνατο στοὺς ἀκουατὲς τοῦ Σαμφών, που ἀγνοοῦσαν τὸ συγκεκριμένο γεγονός, νὰ τὸ βροῦν καὶ νὰ δώσουν τὴ σωστὴ ἀπόκριση. Ήταν λοιπὸν ἐπόμενο νὰ παιδεύουν τὴ σκέψη τους τρία μερόνυχτα καὶ νὰ μὴν καταλήγουν στὴ λύση. Ἀλλὰ καὶ σὲ ἄλη της τῆ ζωῆ νὰ πάσχουν, τίποτε δὲν θὰ καταφέρναν. Τους ἔλειπε, ἀπλούστατα, μιὰ ἀπαραίτητη γνώση. Τὸ αἰνίγμα ἦταν, θὰ μπορούσε νὰ πεῖ κανεὶς, ἄδικο.

Λοιπὸν, γιατί τους τὸ εἶχε θέσει; Πρῶτος αὐτὸς ἤξερε ὅτι ἦταν ἀδύνατο νὰ τὸν καρδίουν. Ήταν ἄρα μιὰ ἰταμὴ πρόκληση. Ὁ ὑπόδουλος σήκωνε κεφάλι: στοὺς κατακτητές. Τους ἀψήφουσε. Δὲν εἶχε «καρδίαν ἀθυμοῦσαν καὶ ἐκλείποντας ὀφθαλμοὺς καὶ τηραμένην ψυχὴν» (πρόβλ. Δευτερ. κη' 65), ὅπως θὰ τοῦ ταίριαζε. Δὲν ἄρκοῦσε ὅτι ἦταν ἕνας αὐθάδης παρειακὸς ἀνάμισά τους με τὸ νὰ διαλέξει γυναίκα του μιὰ Φιλισταία καὶ νὰ ἐγκατασταθεῖ νοικοκύρης σ' ἕνα ἀπὸ τὰ σπίτια τους. Ἦθελε νὰ τοὺς ντροπιάσει καὶ μ' αὐτὸ τὸν τρόπο. Νὰ τοὺς δεῖξει ὅτι αὐτὸς ἦταν ὁ ἐξυπνος καὶ ἐκείνοι οἱ λιγόμεναλοι.

Ἔτσι ἐρμήνευσαν τὴν ἐνέργειά του αὐτὴ στὸ συμπόσιο, που ὀργάνωσε δῆθεν γιὰ νὰ τοὺς τιμήσει. Εἶναι πιθανὸ ὅτι δὲν ἀπείχαν ἀπὸ τὴν ἀλήθεια, τέτοια ὑπόνοια σχηματίζοντας. Γιατί, στὸν οἰκοδεσπότη, οὔτε στιγμὴ δὲν θ' ἀπουσίαζε ὁ πατριωτικὸς καημὸς. Ἐνας καημὸς ὅμως ὄχι πτόησης καὶ καρτερικοῦ πόνου, ἀλλὰ ἀγέρωχος, πλημμυρισμένος ἀπὸ ἔθνη ὑπερηφάνεια.

Ἐβραῖοι καὶ Φιλισταῖοι, ἐκεῖνο τὸν καιρὸ, ἦταν ἀλληλομπελεγμένοι σὲ μιὰ συνάφεια τραγικῆς ὕψης. Πῶς ὅμως τὴν ἀντιμετώπιζε ὁ Σαμφών, ἂν τὸν κρίνουμε με τὰ μέτρα τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς φιλοσοφίας; Μᾶς κάνει νὰ τὸ σκεφθοῦμε τὸ παρακάτω κείμενο τοῦ Νίτσε καὶ νὰ τὸν κατατάξουμε, χάρις στὴ φωτεινὴ του θρησκευτικὴ κριτική, στὸ σωκρατικὸ τύπο. Γράφει ὁ μεγάλος στοχαστής: «Ἄν ἔλους (τοὺς προπλατωνικοὺς) τοὺς θέταμε μπροστὰ σὲ μιὰ τραγωδία, οἱ τρεῖς πρῶτοι (Πυθαγόρας, Ἀναξίμανδρος, Ἐμποδοκλῆς) θὰ τὴν εἶχαν πάρει γιὰ παιχνίδι: που παίζει ἡ ἀσέβεια τῆς ὑπαρξῆς, ὁ Παρμενί-

δης γιὰ φευγαλέα φαινομενικότητα, ὁ Ἡράκλειτος καὶ ὁ Ἀναξαγόρας γιὰ καλλιτεχνικὴ κατασκευὴ καὶ ἀπεικόνιση τῶν κοσμικῶν νόμων, ὁ Δημόκριτος γιὰ ἀποτελεσματικὴ πού βγαίνει ἀπὸ τίς μηχανές. Με τὸ Σωκράτη, ἀρχίζει ἡ αἰσιοδοξία που δὲν ἔχει πιά τίποτε τὸ καλλιτεχνικὸ, ἡ τελολογία καὶ ἡ πίστη στὸν καλὸ Θεό, ἡ πίστη στὸν ἄνθρωπο που εἶναι καλός, ἐπειδὴ γνωρίζει».

Ὁ πιστὸς καὶ ἐνάρετος ἄνθρωπος, κατὰ τὴ Βίβλο, εἶναι πλάσμα μιᾶς ὑπέροχης λογικῆς. Στηρίζει τὴν πορεία του, ζώντας, σὲ ἀδιάσειστες ἀλήθειες. Ἐκείνος τοῦ ἄνωθεν φωτισμοῦ. Οἱ ἀσέβεις, ἀντίθετα, θυσιάζονται στὴ θρησκευτικὴ ἀγνοία, εἶναι «ὡσεὶ χνοὺς, ὃν ἐκρύπτει ὁ ἄνεμος ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς» (Ψαλμ. α' 4). Ἀγονταὶ καὶ φέροντα: ἀπὸ τίς δυνάμεις τοῦ τραγικοῦ, ἔρμαιά τους οἰκτρά.

Ἐκείνος ὁ νεαρός, που οἱ Φιλισταῖοι εἶχαν κάνει γαμπρό τους, εἶχε ξεκάθαρες ιδέες μέσα του. Ἦξερε ὅτι, μαζί με τὸν Ἰσραήλ, ὄντας μὲρὸ του, δρισκετόταν στὸ χῶρο τοῦ δικίου. Ὅτι ὁ Θεὸς ἦταν σύμμαχος στὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν ἀποτίναξη τοῦ ξενικοῦ ζυγοῦ. Καί, τέλος, ἦταν βέβαιος γιὰ τὸν αἴσιο καρπὸ αὐτοῦ τοῦ ἀγῶνα.

Πῶς λοιπὸν νὰ μὴν τρέφε: σαρκαστικὴ διάθεση ἀπέναντι σ' αὐτὴ τὴ φυλὴ που εἶχε πατήσει τὰ χῶματα τῆς πατρίδας του; Καὶ γιατί νὰ χάνει κάθε εὐκαιρία που τοῦ ἐπέτρεπε νὰ ταπεινώνει αὐτοὺς τοὺς μισητοὺς ἐπῆλυδες; Ἀκοίμητη ἔμενε μέσα του μιὰ τέτοια τάση.

(Συνεχίζεται)

Νέες ἐκδόσεις
τῆς
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Ι Ω Β

Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΑ ΠΑΘΗ ΤΟΥ
Βασ. Μουστῶνη

Ο ΓΛΥΚΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΓΓΕΛΩΝ
Π. Β. Πάσχου

ΑΝΘΗ ΕΥΛΑΒΕΙΑΣ ΤΟΥ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ
Ἰ. Μ. Χατζηφώτη

Ο ΧΑΡΤΑΕΤΟΣ
ΚΑΙ Η ΚΟΚΚΙΝΗ ΟΜΠΡΕΛΛΑ
Πιρίνας Τσιμικάλη

ΤΟ ΑΙΓΑΙΟ ΣΤΙΣ ΦΛΟΓΕΣ
Νίκου Ἀρβανίτη

Γιὰ ὅτι ἀφορᾶ στὸν «ΕΦΗΜΕΡΙΟ» πρέπει νὰ ἀπευθύνεσθε στὴ Διεύθυνση τοῦ Περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», δόδος Ἰωάννου Γενναδίου 14, 115 21 Ἀθήνα — Τηλ. 72.18.308.

Ε Π Ι Κ Α Ι Ρ Α

Θεοφάνεια, ἢ Ἐπιφάνεια, ἢ τὰ Ἁγία Φῶτα.

ΤΑ ΟΝΟΜΑΤΑ «Θεοφάνεια», «ἐπιφάνεια», «φῶτα» φεγγολογῶν ἅλα μιὰν ὑπερκόσμια λαμπρότητα καὶ θέλουν νὰ προσδιορίσουν ἀκριβῶς αὐτό, τὴν ἐπιφάνεια τῆς δόξας τοῦ Θεοῦ στὸν κόσμον. Ὁ Ἅπ. Παῦλος ποὺ ἤθελε ν' ἀντιδιαστείλει τὴν ἐμφάνιση τοῦ Θεοῦ - Χριστοῦ στοὺς ἀνθρώπους ἀπ' τὶς ὅποιες ἄλλες ἐμφανίσεις τῶν ρωμαίων θεῶν - αὐτοκρατόρων, γράφει: «Ἐπεφάνη ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις», ἢ «ἐφανερώθη ἐν σαρκί», ἢ γιὰ νὰ θεβαιώσῃ τὴν ἐκπλήρωση τῆς προφητείας «... ὁ λαὸς ὁ καθημέριος ἐν σκότει εἶδε φῶς μέγα, καὶ τοῖς καθημέριος ἐν χώρα καὶ σκιᾷ θανάτου, φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς» (Ἦσ. 8,23 καὶ 9,11).

Μετανοεῖτε...

ΕΚΕΙΝΟ ποὺ πνίγει τὸν ἄνθρωπο δὲν εἶναι ἡ πτώση του στὸ νερὸ ἀλλὰ τὸ ὅτι δὲν βγήκε ἀπὸ κεῖ.

Μόλις σφραγίστηκαν γιὰ πάντα τὰ χεῖλη τοῦ ἡρωικοῦ κήρυκος τῆς μετανοίας, κινήθηκαν τὰ θεῖα χεῖλη γιὰ νὰ κηρύξουν τὴ δυνατότητα ἐξόδου ἀπὸ τὸ πέλαγος τῶν ἁμαρτιῶν.

Ὁ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Μητροφάνης ὁ Κριτόπουλος (15' αἰ.), στὴν ὀνομαστὴ «Ὁμολογία πίστεως» ἀναφέρει μεταξὺ ἄλλων: «Ἡ Μετανοία εἶναι ἀπόδειξη, ὅτι τὸ ἅγιο Πνεῦμα διαμένει μέσα μας, κεντώνας μας τὴν καρδιά κάθε φορὰ ποὺ ἀστοχοῦμε ἀπὸ τὸ σωστὸ καὶ ἐρεθίζοντάς μας στὴν μεταμέλεια. Μὲ τὴν μετανοία, ὅσο κι ἂν ζημιώθηκες ἀπὸ ὅσα σοῦ χορήγησε ἡ θεῖα χάρις, ὄχι μόνο τὰ ξαναποκτᾶς, ἀλλὰ καὶ περισσότερα κερδίζεις σὰν τραυματίας σὲ μιὰ μάχη, ὅπου σὺ τέλος νικᾶς μαζί με τὸ Θεό».

Ἀνάμεσα στὰ ποικίλα πρωταρχικὰ μελήματα τοῦ καλοῦ ποιμένος βρῖσκεται καὶ αὐτό: Πῶς οἱ ψυχὲς ποὺ τὴν εὐθύνη τους ἔχει ἐπωμισθεῖ, νὰ περνοῦν περισσότερες ὁλοένα καὶ πῶς τακτικὰ ἀπὸ τὸ Μυστήριον τῆς Μετανοίας.

«... μετὰ πάντων ὑμῶν».

ΣΕ ΠΟΛΛΕΣ περιπτώσεις γίνεται κατὰ τὴν τέλεση τῆς Θεῖας Λειτουργίας ἀπὸ ἱερεῖς, ἀκόμα καὶ πανεπιστημιακὰ μορφωμένους, ἓνα φραστικὸ λάθος, ποὺ πρέπει προσεκτικὰ νὰ τὸ ἀποφεύγουν. Ἐκφρανοῦν, δηλαδή, «Καὶ ἔσται τὰ ἐλέη τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ Σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ», καί, βγαίνοντας ἀπ' τὴν Ἁγία Τράπεζα πρὸς τὴν Ὁραία Πύλη γιὰ νὰ εὐλογήσουν, ποὺ δὲν χρειάζεται, λένε «εἴη με-

τὰ πάντων ὑμῶν»! Προσιτίθεται ἡ εὐκτική «εἴη» ποὺ συγκρούεται μετὰ τὸν μέλλοντα «καὶ ἔσται», ὅπως ἀπαιτεῖ τὸ νόημα καὶ ἡ σύνταξη στὴν καταληκτικὴ αὐτὴ ἐκφώνηση τῆς ἁγίας ἀναφορᾶς. ἴσως γίνεται σύγχυση μετὰ τὴν ἐκφώνηση στὴν ἀρχὴ τῆς ἁγίας ἀναφορᾶς: «Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν... εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν». Ἄς μὴ συγχέουμε τὶς δύο αὐτὲς διαφορετικὲς στιγμὲς στὴ λογικὴ λατρεία μας.

Ὁ ἄλεθρος τῆς Μποπάλ.

ΟΛΟΙ εἶδαμε στὴν τηλεόραση, τὸν περασμένο μῆνα, ἐκεῖνα τὰ δάκρυα ποὺ στάλαζαν ἀπ' τὰ «σκοτωμένα» πιά μάτια τῶν χιλιάδων Ἰνδῶν κατοίκων τῆς τραγικῆς πόλεως Μποπάλ καὶ ὅλοι θὰ πρέπει ν' ἀνατριχιάσαμε ἀκούοντας τοὺς τραυματικὸς ἀριθμοὺς τῶν θυμάτων: 2.500 νεκροί, πάνω ἀπὸ 50.000 τυφλωμένοι, καὶ ὅποσδήποτε κάπου 200.000 κάτοικοι ποὺ κινδυνεύουν ἀπ' τὶς φρικιαστικὲς συνέπειες τοῦ δηλητηριώδους ἀερίου ποὺ διέφυγε ἀπ' τὶς δεξαμενές. Ὁ ἄλεθρος ποὺ δὲν ξανάγινε ἀπὸ παρόμοια αἰτία στὴν ἱστορία τοῦ κόσμου. Ὁ λόγος τοῦ προφήτου Ἰερεμίου, ὅπως τὸν ἀκούσαμε στὴν εὐαγγελικὴ περικοπὴ τὴν Κυριακὴ μετὰ τὴν Χριστοῦ Γέννησι: «Φωνὴ ἐν Ραμὰ ἠκούσθη, θρήνος καὶ κλαυθμὸς καὶ ὄδυρος πολὺς...», πρέπει νὰ μᾶς εὐαισθητοποιεῖ μπροστὰ στοὺς παποειδεῖς κινδύνους ποὺ μᾶς ἀπειλοῦν.

Οἱ μελουργοὶ καὶ ψάλτες τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

ΤΟ «Ἡμερολόγιον» τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος 1985», ἡ λαμπρὴ αὐτὴ Ἐπειρηκίδα τῆς Ὁρθοδοξίας, μετὰ ἀπόφαση τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἀφιερωμένο «εἰς τοὺς βυζαντινοὺς καὶ μεταβυζαντινοὺς μελουργοὺς καὶ ψάλτας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας». Μὲ τὴν ἀφιέρωση αὐτὴ καὶ τιμᾶται «ἀξιοχρέως ἡ μουσικοτραγικὴ τάξις τῶν συγχρόνων ἱεροψαλιτῶν, εἰς τὰ στόματα τῶν ὁποίων οἱ πιστοὶ ἐμπιστεύονται τὰς δεήσεις καὶ τὰς δοξολογίας των», ἀλλὰ καὶ ἐξοφλεῖται συγχρόνως «ἐν χρέος καὶ πρὸς ὅλους τοὺς ἀπολησμονημένους ψάλτας τῶν παρελθόντων αἰώνων καὶ πρὸς τοὺς μεγάλους ἐθνικοὺς μας μελουργοὺς, βυζαντινοὺς καὶ μεταβυζαντινοὺς. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ περιβάλλοντος ψάλλοντες «ἐν ἐσπέρᾳ καὶ πρωὶ καὶ μεσημβρία καὶ ἐν παντὶ καιρῷ», ἐδημιούργησαν μιὰν θαυμασίαν τέχνην, τὴν Ψαλτικὴν Τέχνην, καὶ ἐκαλλιέργησαν τὸν ἐθνικὸν μας μουσικὸν πολιτισμὸν». Εἶναι μιὰ προσφορὰ τῆς Ἐκκλησίας ποὺ πρέπει ν' ἀναγνωρίζεται σὶς πραγματικὲς τῆς διαστάσεις.

♦ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ Ἀθῆναι, Ἰασίου 1 — Τηλ. 72.10.734 ♦
Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Ἰωάννης Μιχαήλ, Ἀναστασάκη 3 - 157 72 Ἀθῆναι Τηλ. 77.87.978.